

Η ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΡΥΣΤΟΥ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ*

ΥΠΟ

ΑΡΧΙΜ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΘΕΜΕΛΗ

ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΙΔΡΥΣΙΣ "ΤΑΞΙΣ, ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΡΥΣΤΟΥ

Ἡ Ἰδρυσις τῆς ἐπισκοπῆς, καὶ ἐπ' ἐσχάτων μητροπόλεως Καρύστου, δέον νὰ ἀναθῆ εἰς τὸ τέλος τῆς τρίτης ἢ τὰς ἀρχὰς τῆς τετάρτης ἑκατονταετηρίδος, δεδομένου ὄντος ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἐν τῇ νήσῳ Εὐβοίᾳ δὲν εἶχε, μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς δευτέρας ἑκατονταετηρίδος κυριαρχήση, κατὰ δὲ τὴν ἑκατονταετηρίδα ταύτην ἠγωνίζετο σθεναρῶς πρὸς ἐκτόπισιν τοῦ ἐθνισμοῦ, ὅστις τελικῶς κατενικήθη ἀργότερον. Οὐχ ἦττον ὁμως, ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ, ὁ Χριστιανισμὸς κατέκτα ἕδαφος ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ, ὡς μαρτυροῦσι τὰ σωζόμενα τεκμήρια τῆς, σὺν τῇ διαδόσει, βαθμιαίας ἐπικρατήσεως αὐτοῦ. Τὰ τεκμήρια δὲ ταῦτα εἶναι τὸ ἀναρίθμητον πλῆθος τῶν χριστιανικῶν τάφων, τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἐγκατεσπαρμένων, καὶ συγκεκριμένως εἰς τὴν Χαλκίδα, εἰς τὴν Βάθειαν, τὸ Δύστον, τὰ Ζάρκα, τὸ Ἀλιβέριον κ.τ.λ. αἱ χριστιανικαὶ λυχνίαι τῆς τρίτης ἢ τῆς τετάρτης ἑκατονταετηρίδος, καὶ αἱ παλαιοχριστιανικαὶ ἐπιγραφαί¹.

Κατὰ περισσότερον ὁμως ἐξηκριβωμένης ἱστορικῆς πληροφορίας, ὁ πρῶτος ἡμῖν γνωστὸς ἐπίσκοπος Καρύστου ὀνόματι Κυριακὸς μνημονεύεται, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη, ἐν ἔτει 458, ὅτε ἐν Κορίνθῳ, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Κορίνθου Πέτρου, συνεκλήθη ἐπαρχιακὴ Σύνοδος, εἰς τὴν ὁποίαν μετέσχον ὁ διαληφθεὶς ἐπίσκοπος Καρύστου Κυριακὸς, ὁ Χαλκίδος τῆς Εὐβοίας Κωνσταντῖνος καὶ ἕτεροι Ἱεράρχαι².

Τὸ ὄνομα τῆς ὑπὸ ἐξέτασιν μητροπόλεως ἦτο τὸ αὐτὸ μὲ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τῆς Καρύστου, διατηρηθὲν ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς μέχρι τοῦ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 440.

2. Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελη Ἱεραὶ καὶ διάδοσις τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν Εὐβοίᾳ, Θεσσαλονίκη, 1954, σελ. 26-28.

3. Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελη Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Εὐρίπου διὰ μέσου τῶν αἰώνων, Ἀθήναι 1952, σελ. 10, 23. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἔκδοσις Β', Ἀθήναι 1954, σελ. 18-19.

ἔτους 1833, ὅτε ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ δηλωτικοῦ τῆς ἐπαρχίας ὀνόματος τῆς *Καρυστίας*.

Δέον δὲ νὰ σημειωθῆ, ὅτι ἡ Κάρυστος, πρὸ Χριστοῦ καὶ κατὰ τὰς μετὰ Χριστὸν ἑκατονταετηρίδας, ἦτο οὐχὶ τυχαία πόλις τῆς νήσου Εὐβοίας¹. Ἔνεκα δ' ἀκριβῶς τῆς πολιᾶς τοῦ ὀνόματος ἀρχαιότητος καὶ χάριν διατηρήσεως τῆς ἱστορικῆς συνεχείας καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ὀνόμασιν, ἐνδείκνυται νὰ ἀνακηθῆ τὸ ἀρχαῖον τοῦτο ὄνομα ἢ Ἱερὰ αὕτη Μητρόπολις, οὐδενὸς ἱστορικοῦ προβλήματος δημιουργουμένου ἐκ τῆς μετονομασίας ταύτης.

Ἡ νῦν Μητρόπολις Καρύστου, ἀνέκαθεν μέχρι τοῦ ἔτους 1922, ὡς ὑποκειμένη, καὶ ὡς αὐτοτελὴς ἐκκλησιαστικὴ παροικία, ἦτο *ἐπισκοπή*. Ὡς ἐπισκοπὴ δὲ τὴν ἀκόλουθον εἶχε «τάξιν» καὶ ἐξέλιξιν.

Ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς μέχρι τοῦ ἔτους 733, ὅτε ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Λέοντος Γ' τοῦ Ἰσαύρου (717-741) ἀπεσπάρθη τὸ καλούμενον Ἀνατολικὸν Ἰλλυρικὸν ἀπὸ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ πάπα Ρώμης, ὑπήγετο, καθὼς καὶ αἱ λοιπαὶ ἐν τῇ Εὐβοίᾳ ἐπισκοπαὶ τοῦ Εὐρίπου, τοῦ Ὁρεοῦ, τοῦ Πορθμοῦ καὶ τοῦ Αὐλῶνος, εἰς τὴν μητρόπολιν τῆς Κορίνθου.

Κατὰ τὴν «Διατύπωσιν» τοῦ βασιλέως Λέοντος τοῦ Σοφοῦ (886-912), ἡ 28ην «τάξιν» ἔχουσα μητρόπολις τῶν Ἀθηνῶν εἶχε δέκα ἐπισκοπὰς ὑπ' αὐτήν, ἐν αἷς καὶ τὰς ἐπισκοπὰς τῆς Εὐβοίας, ἦτοι τοῦ Εὐρίπου, τοῦ Ὁρεοῦ, τῆς Καρύστου, τοῦ Πορθμοῦ, καὶ τοῦ Αὐλῶνος. Ἡ ἐπισκοπὴ δὲ Καρύστου, εἰς τὴν ὡς ἄνω «Διατύπωσιν», κατέχει τὴν *ἐβδόμην* θέσιν μεταξὺ τῶν δέκα ἐπισκοπῶν, τῶν ὑποκειμένων τῷ μητροπολίτῃ τῶν Ἀθηνῶν, τάσσεται δὲ πάντοτε μετὰ τὴν ἐπισκοπὴν τῶν Ὁρεῶν, καὶ πρὸ τῆς τοῦ Πορθμοῦ τοιαύτης.

Αἱ αὐταὶ ὡς ἄνω πέντε ἐπισκοπαὶ τῆς Εὐβοίας, σὺν ἄλλαις πέντε ἐπισκοπαῖς, ὑπὸ τὸν μητροπολίτην Ἀθηνῶν ὑπαγόμεναι, ἀναγράφονται καὶ εἰς τὴν «τάξιν» τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Νείλου τοῦ Δοξαπατοῦ, ἀκμᾶσαντος τὴν δωδεκάτην ἑκατονταετηρίδα.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1205 μέχρι τοῦ 1470 ἡ Εὐβοία ἦτο ὑποτεταγμένη εἰς

1. Δημητρίου Κ. Χατζηκωσταντῆ Ἱστορία τῆς Καρύστου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, Ἀθήναι, 1947, σελίδες 100. Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς, ἔτος 1854, σελ. 1145-1146. Περὶ δὲ τῆς Καρύστου ἐπὶ Φραγκοκρατίας, βλέπε τὴν μονογραφίαν τοῦ Hoff, ἡ ὁποία ἀπέβη πληρεστέρα καὶ περισσότερον ἀκριβῆς ἐν τῇ γενομένῃ τῇ ἐγκρίσει καὶ συνεργασίᾳ τοῦ συγγραφέως Ἰταλικῆ μεταφράσει τοῦ *Sardagna* «Dissertazione documentata sulla storia di Carystos nell'isola di Negroponte 1205-1470» Venezia, 1856. Μεταφράσεις ταύτης Ἑλληνικαὶ ἐκ τοῦ γερμανικοῦ πρωτοτύπου ἐδημοσιεύθησαν δύο, ἡ μὲν ὑπὸ τοῦ Ἀλεξ. Ρ. Ραγκαβῆ, ἐν τῇ «Πανδώρα» (τόμ. ΣΤ' σελ. 361, 384 καὶ 342 [=392] κ.έ.), ἡ δὲ ὑπὸ Ἐμμ. Γαλάνη ἐν ἰδίῳ φυλλαδίῳ, ἐν Ἀθήναις τῷ 1867. Κ. Α. Γουναροπούλου Ἱστορία τῆς νήσου Εὐβοίας, Θεσσαλονίκη 1930 σελ. 88-100.

τοὺς Λατίνους. Αἱ ἐν αὐτῇ ἐπισκοπαὶ Εὐθείου, Αὐλώνας, Ὁρεοῦ, καὶ Καρύστου, ἐν ἔτει 1209, ὑπήχθησαν ὑπὸ τοῦ πάπα Ἰννοκεντίου τοῦ Γ' (1198-1216) εἰς τὸν λατίνον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν Βεράρδον. Περαιτέρω, ὁ διάδοχος τοῦ Ἰννοκεντίου, Ὀνώριος ὁ Γ' (1216-1227), ἤνωσε τὰς τρεῖς ἐν Εὐβοίᾳ ἐπισκοπὰς Ὁρεοῦ, Αὐλώνας καὶ Καρύστου μετὰ τῆς ἐπισκοπῆς Εὐθείου, καὶ οὕτω παύει ὑπάρχουσα ἡ τῆς Καρύστου ἐπισκοπή.

Ὅτε δέ, κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τῆς δεκάτης τρίτης ἑκατονταετηρίδος, ἡ ἐπισκοπή Εὐθείου ἀπεσπάρθη ἀπὸ τῆς μητροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, προαχθεῖσα εἰς αὐτοτελεῖ μητρόπολιν, ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Μιχαὴλ Η' τοῦ Παλαιολόγου (1259-1282), ἡ ἐπισκοπή Καρύστου, μετὰ τῶν λοιπῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἐπισκοπῶν τῶν Ὁρεῶν, τοῦ Πορθμοῦ, τοῦ Αὐλώνας, καὶ τῆς κατὰ τὴν δεκάτην τρίτην ταύτην ἑκατονταετηρίδα ἀναφανείσης ἐπισκοπῆς τῶν Καναλίων, ὑπήχθη εἰς τὴν νεοσύστατον ταύτην μητρόπολιν Εὐθείου, ἥτοι τῆς πρωτεύουσας πόλεως τῆς νήσου¹.

Μὴ καταργηθεῖσα ἔκτοτε ἡ ἐν λόγῳ ἐπισκοπή τῆς Καρύστου, διετηρήθη ὡς ὑπὸ τὸν μητροπολίτην Εὐθείου ἐπισκοπή, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐπακολουθησάσης Τουρκοκρατίας (1470-1821). Οὕτω κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐν Εὐβοίᾳ Τουρκοκρατίας (1470 καὶ ἔξης) ἡ μητρόπολις Εὐθείου, καταλαμβάνουσα ἐν τοῖς «τακτικοῖς» τὴν (μθ') 49ην θέσιν, εἶχεν ὑπ' αὐτὴν τὰς ἐν Εὐβοίᾳ ἐπισκοπὰς Ὁρεῶν, Καρύστου, Πορθμοῦ (σημερινὴ Βάθεια), Αὐλώνας (σημερινὸν Αὐλωνάριον), καὶ Καναλίων (παρὰ τὴν σημερινὴν Λίμνην)².

Ὡς ὑπὸ τὴν μητρόπολιν Εὐθείου ὑποκειμένη ἡ ἐπισκοπή τῆς Καρύστου ἀναφέρεται εἰς τὸν χειρόγραφον χαρτῶν κώδικα τῆς Πανεπιστημιακῆς Βιβλιοθήκης τῆς Τυβίγγης («Κῶδιξ Μ 13 τῆς Τυβίγγης»), ἀνήκοντα εἰς τὸν φιλέλληνα Μαρτίνον Κρούσιον, ἰδίᾳ αὐτοῦ χειρὶ γραφέντα κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1578, μὲ τὴν ἔξης ὁμως διαφορὰν, ὅτι εἰς τὸν κώδικα τοῦτον ἀναφέρεται, ὅτι ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν, τὴν (κθ') 28ην κατέχων θέσιν, εἶχεν ἐπισκόπους, πλὴν ἄλλων, καὶ «ε' τὸν Ὁραίων Τόπων, ζ' τὸν Καρύστου, η' τὸν Πορθμοῦ, θ' τὸν Αὐλώνας». Εἰς τούτους πρῶτος πάντων τίθεται ὁ Εὐθείου («α' τὸν Εὐθείου»), ἀλλὰ σημειοῦται περὶ «τοῦ Εὐθείου», ὅτι «νῦν μητροπολίτης» ἐστὶ (ἥτοι τὸ 1578), ὅπερ σημαίνει, ὅτι συγκεχυμένως πληροφορεῖ ὁ Κρούσιος ὅτι αἱ ὡς ἄνω τῆς Εὐβοίας ἐπισκοπαὶ ὑπήγοντο

1. Ἄρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελη Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Εὐθείου διὰ μέσου τῶν αἰώνων, Ἀθῆναι, 1952, σελ. 16-18. Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ Ἐπισκοπή Ὁρεῶν, Ἀθῆναι, 1953, σελ. 8-9. Τοῦ αὐτοῦ, Αἱ Ἐπισκοπαὶ Πορθμοῦ, Αὐλώνας, Αἰδηψοῦ, Ζάρακων καὶ Καναλίων, Ἀθῆναι, 1954. Πάλλη - Ποτῆ Σύνταγμα θεῶν καὶ ἱερῶν Κανόνων, τόμος Ε', Ἀθῆναι, 1855, σελ. 481.

2. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 90.

τότε ὑπὸ τὸν Ἀθηνῶν, ἐνῶ ὑπήγοντο ὑπὸ τὸν μητροπολίτην Εὐρύπου, ὡς εἶναι γνωστὸν ἐξ ἄλλων πηγῶν.

Ἀκολουθῶς ἡ ἐπισκοπὴ Καρύστου ἀναφέρεται κατὰ τὸ ἔτος 1639 εἰς τὸν Κατάλογον Φιλίππου τοῦ Κυπρίου. Εἰς τὴν «τάξι» ὁμοῦ τοῦ ἔτους 1767 δὲν μνημονεύεται τὸ ὄνομα τῆς προκειμένης ἐπισκοπῆς¹.

Πρὸ τοῦ ἔτους 1766 φαίνεται ὅτι, ἐπὶ τι χρονικὸν διάστημα, εἶχε παύσει ἡ ἐκλογὴ ἐπισκόπων Καρύστου, διότι εἰς τὸ σφζόμενον «ὑπόμνημα» ἐκλογῆς, τοῦ Καρύστου Ἰακώβου (24 Σεπτεμβρίου 1766), ὅπερ δημοσιεύεται κατωτέρω εἰς τὸν Ἐπισκοπικὸν κατάλογον, ἀναφέρεται ὡς αἰτιολογικὸν τῆς ἐκλογῆς «τὸ μὴ δύνασθαι τὸν κατὰ τόπον ἀρχιερέα [ἦτοι τὸν Εὐρύπου] ἀπέρχεσθαι ἐκεῖσε εἰς ἐπίσκεψιν τῶν χριστιανῶν, οὗ ἔνεκα ἐδέησεν ἀποκατασταθῆναι ἐπιστάτην τινα ἐν αὐτοῖς, ἀρχιερατικῇ τινὶ ἄξιᾳ τετιμημένον...»².

Εἰς τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον «ὑπόμνημα» ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου Καρύστου Νεοφύτου (Ἰανουάριος 1793), ἀναφέρεται ὅτι ὁ μητροπολίτης Εὐρύπου Ἱερόθεος, προβαλλόμενος «τὰς ἀνάγκας καὶ χρεῖας αὐτοῦ», ἐζήτησε τὴν ἐκλογὴν καὶ ἐγκατάστασιν «ἐπισκόπου ἐπ' ὄνομαι Καρύστου, ὡς τὸ πάλαι ὑποκειμένου τῇ ἀγιωτάτῃ αὐτοῦ μητροπόλει». Ὅθεν, ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης φράσεως, συνάγεται ὅτι, καὶ πάλιν πρὸ τοῦ ἔτους 1793, ἐχόρευεν ἡ ἐν λόγῳ ἐπισκοπὴ.

Ἐπὶ τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ὁ ἐπίσκοπος Καρύστου ὑπήγετο, ὡς καὶ ἄλλοτε, ὑπὸ τὸν Εὐρύπου, ἢ μᾶλλον οὗτος ἐπόπτευεν ἐπὶ τῆς ἐπισκοπῆς Καρύστου, ἥτις ἐναπέμεινεν ἡ μόνη ἐκ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἐπισκοπῶν αἵτινες, ὡς ἀνωτέρω γίνεται λόγος, ὑπήγοντο ὑπὸ τὸν μητροπολίτην Εὐρύπου³.

Διὰ τοῦ Διατάγματος τῆς Ἀντιβασιλείας Ὁθωνος, τοῦ φέροντος χρονολογίαν 20 Νοεμβρίου (2 Δεκεμβρίου) 1833, «περὶ προσωρινῆς διαιρέσεως τῶν Ἐπισκοπῶν τοῦ Βασιλείου», ὡς ἐξῆς προσδιορίζονται αἱ τοῦ νομοῦ Εὐβοίας Ἐπισκοπαί: α' Ἡ Ἐπισκοπὴ Εὐβοίας, σύγκειται ἐκ τῆς Ἐπαρχίας Χαλκίδος. Πρωτεύουσα Χαλκίς. β' Ἡ ἐπισκοπὴ Καρυστίας, σύγκειται ἐκ τῆς ὁμωνύμου Ἐπαρχίας. Πρωτεύουσα Κάρυστος κ.τ.λ.π.»⁴. Ἐκτοτε καθιερώθη καὶ μέχρι τῆς σήμερον ὑφίσταται ὁ τίτλος τῆς ὑπὸ ἐξέτασιν Ἐπαρχίας «Καρυστίας», ἀντικαταστήσας τὴν ἀρχαίαν ὀνομασίαν «Καρύστου».

Κατὰ τὸ Διάταγμα τῆς 3 (15) Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1833 «περὶ τῆς

1. *Μανουὴλ Γεδεών* Ἱστορία τῶν τοῦ Χριστοῦ πενήτων, Ἀθήναι 1939, σελ. 275-7

2. Πρβλ. *Μανουὴλ Γεδεών* Πατριαρχικοὶ Πίνακες, Κων/πολις 1884, σελ. 659.

3. *Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελη* Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Εὐρύπου διὰ μέσου τῶ αἰώνων, Ἀθήναι 1952, σελ. 20.

4. *Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος*, ἀριθμ. φύλλου 38, τῆς 27 Νοεμβρίου 1833, σελ. 287.

διαιρέσεως τοῦ Βασιλείου καὶ τῆς διοικήσεώς του» (ἐν ἄρθρῳ 11) καθω-
ρίζετο πρωτεύουσα τῆς Ἐπαρχίας Καρυστίας ἢ Κάρυστος¹. Δι' ἐτέρου
ὅμως Διατάγματος, τῆς 7 Αὐγούστου 1835, «περὶ μεταθέσεως τῆς καθέδρας
τῆς Ἐπαρχίας Καρυστίας εἰς τὴν Κούμην» (=Κύμην), ἔπαυσεν ἡ Κάρυστος
νὰ εἶναι ἔδρα τῆς Ἐπαρχίας Καρυστίας, τὴν θέσιν αὐτῆς καταλαβούσης
τῆς Κύμης². Ὁ ἱεράρχης τῆς Καρυστίας ἐν ἔτει 1856, δυνάμει τοῦ Διατάγ-
ματος τῆς 11 Ἰουλίου «περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν ἐδρῶν τῶν ἐν τῷ
Βασιλείῳ ἐπισκοπῶν», καθορίζοντος ὡς ἔδραν τοῦ ἐπισκόπου Καρυστίας
τὴν Κύμην³, ἐγκατεστάθη εἰς τὴν *Κύμην*, ἣτις ἔκτοτε μέχρι τῆς σήμερον
εἶναι ἡ *ἔδρα* τοῦ Μητροπολίτου Καρυστίας.

Ἐν ἔτει 1842 (28 Ὀκτωβρίου/9 Νοεμβρίου) ὁ Καρυστίας Δανιὴλ
Κοντούδης μετετέθη εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Κυκλάδων, ὁπότε ἡ ὑπ' ὄψιν
ἡμῶν ἐπισκοπὴ Καρυστίας συνεχωνεύθη τῇ ἐπισκοπῇ Εὐβοίας, συνφδὰ
τῷ ἄρθρῳ Γ' τοῦ ἀπὸ 20 Νοεμβρίου (2 Δεκεμβρίου) Β. Διατάγματος, καὶ
παρέμεινε συγχωνευμένη μέχρι τοῦ ἔτους 1852, ὁπότε διὰ τοῦ νόμου Σ',
«περὶ ἐπισκοπῶν καὶ ἐπισκόπων, καὶ περὶ τοῦ ὑπὸ τοὺς ἐπισκόπους τελούν-
τος κλήρου», ἀνασυνεστήθη ὡς ἐπισκοπὴ (Καρυστίας μόνον), «περιλαμβά-
νουσα τὴν ὁμώνυμον ἐπαρχίαν καὶ τὴν νῆσον Σκύρον»⁴.

Ὅτε, περαιτέρω, ἐν ἔτει 1896 (4 Ὀκτωβρίου) ἐγένετο ἀποδεκτὴ ἡ πα-
ραίτησις τοῦ Καρυστίας Μακαρίου Καλλιάρχου, καὶ αὐθις συνεχωνεύθη
ἡ ἐπισκοπὴ αὕτη μετὰ τῆς, ὡς τότε ὠνομάζετο, ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Χαλκίδος.

Διὰ τοῦ νόμου ΒΧΔ' τῆς 8 Ἰουλίου τοῦ 1899 «περὶ διοικητικῆς δι-
αιρέσεως τοῦ κράτους», ἐν μὲν τῷ ἄρθρῳ 2 ἀναφέρεται, ὅτι ὁ νομὸς τῆς
Εὐβοίας συνίστατο ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν Χαλκίδος, Ξηροχωρίου καὶ Καρυστίας
(ἔδρα νομάρχου ἢ Χαλκίδος), ἐν δὲ τῷ ἄρθρῳ 13 καθορίζεται, ὅτι «ἐκάστη
περιφέρεια νομοῦ ἀπαρτίζει, συνφδὰ πρὸς τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς Κανόνας,
ἰδίαν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν, ἣς προϊσταται ἀρχιερεὺς, ἐδρεύων ἐν τῇ
πρωτεύουσῃ τοῦ Νομοῦ»⁵. Οὕτω δὲν ἀπεσπᾶτο ἡ ἐπισκοπὴ Καρυστίας ἐκ
τῆς μεθ' ἧς ἐν ἔτει 1896 συνεχωνεύθη ἀρχιεπισκοπῆς Χαλκίδος. Διὰ κατὰ
τὴν συνεδρίαν τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων, τῆς 28 Ἰανουαρίου τοῦ 1900, οἱ
ἐκ Καρυστίας προερχόμενοι Βουλευταὶ Γ'. Μέρμηγκας, Κ. Σαραφιανός καὶ

1. *Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος*, ἀριθ. φύλλου 12, τῆς 6 Ἀπριλίου 1833, σελ. 79.

2. *Ἐνθα ἀνωτέρω*, ἀριθμὸς φύλλου 5, τῆς 31 Αὐγούστου 1835, σελ. 19.

3. *Ἐνθα ἀνωτέρω*, ἀριθ. φύλλου 34, τῆς 30 Ἰουλίου 1856, σελ. 207.

4. *Βασιλείου Ἀτίση*, Ἐπισκόπου Ταλαντίου (νῦν Μητροπολίτου πρῶην Δήμνου), Ἐπίτομος Ἐπισκοπικῆ Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τόμος Α', Ἀθῆναι 1948, σελ. 73.—*Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου Συλλογὴ τῶν Ἐγκυκλίων τῆς Ἱεράς Συνόδου*, Ἀθῆναι 1901, σελ. 56.

5. *Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος*, ἀριθ. φύλλου 136 (τεῦχος Α'), τῆς 8 Ἰουλίου 1899, σελ. 481-482.

Γ. Χατζηνικολῆς, ὑπέβαλον πρότασιν διὰ τὴν ἀνασύστασιν αὐτῆς, μεῖ ἔδραν τὴν Κύμη, ἥτις πρότασις ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῇ 28 Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Οὐχ ἦττον ὅμως, παρὰ πάσας τὰς προσπάθειάς πρὸς ἐπανίδρυσιν τῆς ἐπισκοπῆς Καρυστίας, αὕτη ἔμεινεν ἠνωμένη, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1896 μέχρι τοῦ 1922, μετὰ τῆς τῆς Χαλκίδος, ἡ ὁποία μέχρι μὲν τοῦ ἔτους 1899 ἐκαλεῖτο «*Ἀρχιεπισκοπὴ Χαλκίδος καὶ Καρυστίας*», ἀπὸ δὲ τοῦ εἰρημένου ἔτους μέχρι τοῦ 1922 ἐπιτιλοφορεῖτο «*Ἐπισκοπὴ Χαλκίδος καὶ Καρυστίας*».

Τέλος, ἐν ἔτει 1922, κατόπιν μεγάλου ἐνδιαφέροντος τοῦ βουλευτοῦ Εὐβοίας Μιχ. Στεφανίδου ὑπὲρ ἐπανιδρύσεως τῆς Μητροπόλεως ταύτης, καὶ τῇ συγκαταθέσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀνασυνεστήθη ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Καρυστίας, δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2890 (ὑπὸ ἡμερομηνίαν 21 Ἰουλίου) νόμου «περὶ ἐπανιδρύσεως Ἐπισκοπῆς Καρυστίας»¹, περιλαβοῦσα τὰς ὑπὸ τοῦ προαναφερθέντος νόμου Σ' τοῦ ἔτους 1852 καθοριζόμενας περιοχάς, ἧτοι «τὴν ὁμώνυμον ἐπαρχίαν [Καρυστίας] καὶ τὴν νῆσον Σκύρον»². Φέρει δὲ ἔκτοτε τὸν τίτλον «*Ἱερὰ Μητρόπολις Καρυστίας καὶ Σκύρου*», καὶ ἔχει ἔδραν αὐτῆς τὴν Κύμη.

Καίτοι γνωστόν, οὐχ ἦττον ὅμως σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει ἡ *ἐπισκοπὴ Κύμης*, ὀνόματα ἐπισκόπων τῆς ὁποίας εὐρίσκομεν ἐν τοῖς Πρακτικοῖς ἀρχαίων Συνόδων, μετὰ τῆς προκειμένης ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρυστίας, ἧς ἔδρα ἡ Εὐβοϊκὴ Κύμη. Ἡ ἀρχαιότητα ἐπισκοπῆ «*Κύμης τῆς Ἀσίας*», κατὰ τὴν «*Διατύπωσιν*» τοῦ βασιλέως Λέοντος τοῦ Σοφοῦ (886 - 912), κατέχει τὴν 33ην θέσιν (ἐκ τῶν 36) μεταξὺ τῶν ἐπισκοπῶν τῶν ὑποκειμένων «τῷ Ἐφέσου, Ἀσίας»³. Πλὴν ἄλλων, μνημονευτέοι ἐνταῦθα οἱ ἐξῆς ἐπίσκοποι Κύμης τῆς Ἀσίας: Μάξιμος (Γ' Οἰκουμενική), Ματθαῖος (Σύνδος Κων)πόλεως τοῦ 536), Στρατόνικος (Ζ' Οἰκουμενική)⁴, καὶ Ἰωάννης (Σύνδος ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἐφέσου, τῆς 9 Μαΐου 1216)⁵.

1. *Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος*, ἀριθ. φύλλου 123 (τεῦχος Α'), τῆς 23 Ἰουλίου 1922, σελ. 590.

2. *Βασιλείου Ἀτέση*, ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 76 - 79, καὶ ἐνθα ἀνωτέρω (τόμος Β', Ἀθῆναι, 1953) σελ. 136 - 138. - *Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελη Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Εὐρύπου διὰ μέσου τῶν αἰώνων*, Ἀθῆναι, 1952, σελ. 20 - 21.

3. *Ράλλη - Ποτλῆ Σύνταγμα θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων*, τόμος Ε', Ἀθῆναι 1855, σελ. 476.

4. *Mansi Sacrorum Conciliorum nova et amplissima Collectio*, τόμος Δ', στήλη 1125, 1152, Η', 974, ΙΒ', 1098.

5. *Νέα Σιών* (Ἱεροσολύμων), 1907, σελ. 183. — Περὶ τῆς *Κύμης τῆς Εὐβοϊκῆς* βλέπε ἐν *Ἀρχεῖον Εὐβοϊκῶν μελετῶν*, τόμος Α', Ἀθῆνησι, 1936, σελ. 16 - 17. — *Πανευβοϊκά* (περιοδικόν) εἰς ἐν μόνον τεῦχος κυκλοφορήσαν, ἔτος Α' (1947), Ἀθῆναι, τεῦχος Ιον, σελ. 4 - 7, ἐν ἀρθρῳ «*Κύμη ἢ Εὐβοϊκή*». *Κ. Α. Γουναροπούλου Ἱστορία τῆς νήσου Εὐβοίας, Θεσσαλονίκη*, 1930, σελ. 108 - 111. — *Νικολάου Σ. Καράπα Κύμη ὁ ἐξῶστης τοῦ Αἰγαίου*, Ἀθῆναι 1955.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΙ ΚΑΡΥΣΤΟΥ

Τῆς ἐκκλησιαστικῆς παροικίας Καρύστου (Καρυστίας) προέστησαν *ἐπίσκοποι*, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα, καί τινες περὶ αὐτῶν πληροφορίες, καταχωρίζονται κατωτέρω. Βεβαίως οὐδαμῶς εἶναι δυνατὸν νὰ καταρτισθῇ πλήρης καὶ συνεχῆς ἐπισκοπικὸς κατάλογος τῆς προκειμένης ἐπαρχίας, (ὡς καὶ πλείστων ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν), διὰ τε τὸ μῆκος τῶν ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς μέχρι τῆς σήμερον—δέκα ἐπὶ ἑκατονταετηρίδες—καὶ μάλιστα διὰ τὴν ὀλοσχερῆ ἔλλειψιν πηγαιῶν πληροφοριῶν περὶ τοῦ μακροαίονος βίου αὐτῆς.

Ἐν πάσῃ ὁμως περιπτώσει, ὁ παρατιθέμενος ἐν συνεχείᾳ ἑλλιπὴς ἐπισκοπικὸς κατάλογος Καρύστου, δίδει μίαν ἀμυδρὰν εἰκόνα τῶν καταναλωσάντων ἑαυτοὺς ἀνδρῶν, ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ὑψηλῆς καὶ ἀγιωτάτης ἀποστολῆς.

Κυριακός.

Πρῶτος γνωστὸς ἐπίσκοπος τῆς Καρύστου εἶναι ὁ *Κυριακός*, ὁ ὁποῖος μετέσχε, μετὰ τοῦ Ἀθηναίων Ἀθανασίου, τοῦ Χαλκίδος τῆς Εὐβοίας Κωνσταντίνου, καὶ μετ' ἄλλων ἐπισκόπων, τῆς ἐν ἔτει 458 συγκληθείσης ἐν Κορίνθῳ ἐπαρχιακῆς Συνόδου, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Κορίνθου Πέτρου, ὑπογράφας μετὰ τῶν λοιπῶν συνεπισκόπων ἐπιστολὴν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Λέοντα Α' (457 - 474) περὶ ἀποδοχῆς τῶν ἀποφάσεων τῆς Δης ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆς Συνόδου (451), ἣ ὁποία ἐδογματίσεν: «Εἷς καὶ ὁ αὐτὸς Χριστὸς ἐν δύο φύσεσιν ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀδιαιρέτως, ἀχωρίστως, καὶ εἰς ἓν πρόσωπον καὶ μίαν ὑπόστασιν, ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν καὶ μονογενῆ, τὸν Θεὸν Λόγον»¹.

Ἰωήλ.

Ὁ Μ. Λ. Quien, εἰς τὸ μνημειῶδες ἔργον του *Oriens Christianus*, μετὰ τὸν ὡς ἄνω ἐπίσκοπον Καρύστου Κυριακόν, ἀναφέρει τὸν *Ἰωήλ*, περὶ τοῦ ὁποίου ταῦτα μόνον λατινιστὶ σημειοῖ: «Nuper fedebat Joël Carysti, Joële di Caristo», ἦτοι «ἐναγχος-πλησίον-ἐκάθητο ὁ Ἰωήλ Καρύστου, Ἰωήλ Καρύστου». Οὐδὲν ἕτερον στοιχεῖον ὑπάρχει περὶ αὐτοῦ².

Δημήτριος.

Ὁ Καρύστου *Δημήτριος* (*Βαρδάνης* τὸ ἐπώνυμον) ἐποίμαине τὴν ἐπαρχίαν ταύτην, ὅτε ἡ Εὐβοία, ἐν ἔτει 1205, κατελήφθη ὑπὸ τῶν Φράγ.

1. Ἄρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελι, ἐνθα ἄνωτέρω, σελ. 23.—Ἄρχιμ. Βασιλείου Κ. Στεφανίδου Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, Ἀθῆναι, 1948, σελ. 205.—*Mansi Sacrorum Conciliorum nova et amplissima Collectio*, τόμος Ζ', στήλη 612.

2. Μ. Λ. Quien *Oriens Christianus*, τόμ. II, 1740, στήλη 198.

κων. Ἐπίσκοπος Εὐρίπου (πρωτευούσης πόλεως τῆς Εὐβοίας) ἦτο τότε ὁ Θεόδωρος ὁ Β', ὁ ὁποῖος εὐρεθεὶς ἐντὸς τῆς πνιγηρᾶς καὶ βιαίας ἀτμοσφαίρας, τὴν ὁποίαν ἐδημιούργησαν οἱ πολιτικοὶ καὶ ἐκκλησιαστικοὶ ἀπεσταλμένοι τοῦ πάπα, δι' ὀλόκληρον τὴν Ἑλλάδα, καὶ δὴ καὶ διὰ τὴν νῆσον Εὐβοίαν, ἠναγκάσθη κατὰ τὸ ἔτος 1206, νὰ «ὑποσχεθῆ ἐν χερσὶ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐξάρχου τῆς ἀποστολικῆς ἑδρας καρδινάλεως Βενεδίκτου, τὴν κανονικὴν ὑποταγὴν τῇ ἀγιωτάτῃ Ρωμαϊκῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐφ' ᾗ ἐπεκρωθῆ παρ' αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκειᾷ ἐπισκοπῇ» Εὐρίπου. Ἡ τοιαύτη ὅμως ὑποταγὴ τοῦ Εὐρίπου Θεοδώρου Β', ὡς καὶ τινων ἄλλων ὀρθοδόξων τῆς Ἀνατολῆς ἐπισκόπων, γενομένη ὑπὸ σκληρᾶς καὶ βιαίας συνθήκας, ἦτο ἐπιφανειακὴ, ἦτο μέσον ἐξαγορᾶς τῶν πονηρῶν ἐκείνων ἡμερῶν, ἦτο εἷς τρόπος διὰ τοῦ ὁποῖου ἐπεδιώκετο ἡ διαφύλαξις τοῦ ὀρθοδόξου χριστεπωνύμου πληρώματος ἀπὸ τελείας ἐκλατινίσεως, ἢ ἐκκλησιαστικῆς εἰς τὸν πάπαν ὑποταγῆς'.

Τοιοῦτου εἶδους ἐπιφανειακὴν ὑποταγὴν εἰς τὸν πάπαν ὠμολόγησε τότε καὶ ὁ ἐπίσκοπος Καρύστου Δημήτριος (οὐχὶ Θεόδωρος), ὁ ὁποῖος, (καθὼς καὶ ὁ Εὐρίπου Θεόδωρος Β') τότε ὑπήγετο εἰς τὸν μητροπολίτην Ἀθηνῶν, τὸν διαπρεπῆ ἱεράρχην Μιχαὴλ Ἀκομινᾶτον (Χωνιατὴν), ὁ ὁποῖος ἐξεβλήθη τοῦ θρόνου αὐτοῦ βιαίως ὑπὸ τῶν λατίνων, ἔμεινεν αὐτοεξόριστος εἰς τὴν νῆσον Κέα, ἐνθα καὶ ἐτελεύτησε τὸν βίον, περὶ τὸ 1220.

Μετὰ τοῦ Καρύστου Δημητρίου (Βαρδάνη), τοῦ ὁποῖου ὁ υἱὸς Γεώργιος διετέλεσε μητροπολίτης Κερκύρας, ἀπὸ τοῦ 1228 - 1236, ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν Μιχαὴλ Ἀκομινᾶτος εἶχεν ἀλληλογραφίαν, ἐκ τῆς ὁποίας σώτεται μία μόνον ἐπιστολὴ τοῦ Μιχαὴλ, γραφεῖσα «ἀπὸ τῆς νήσου τῆς Κέω». Ἐν αὐτῇ «τὸ σέμνωμα καὶ ἡ μεγάλη δόξα» τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν, ὁ Μιχαὴλ Ἀκομινᾶτος, ἀναφέρει ὅτι ὁ πολὺ ἀγαπῶν αὐτὸν ἐπίσκοπος Καρύστου Δημήτριος ἀπέστειλεν εἰς αὐτόν, ὡς δῶρον, διὰ τὴν ἐν νυκτὶ μελέτην, κηρὸν ἐξ Εὐβοίας, διὸ καὶ εὐχαριστεῖ αὐτῷ, καὶ φιλοστόργως περὶ αὐτοῦ ἐκφράζεται κ.τ.λ.

Τὸ κείμενον τῆς ἐν λόγῳ προσωπικῆς ἐπιστολῆς ἔχει ὡς ἐξῆς :

«*Τῷ Καρύστου κῦρ Δημητρίω,*

Εἰ καὶ μὴ συχνότερον ἐπιστέλλεις ἡμῖν δι' ἃ δεδήλωκας τοῦ σοῦ λάχους ἀνιαρά, ὅπερ οὐδὲ ἡμῖν ἠγνόηται, ἀλλ' οὖν καὶ ἄνευ τῆς διὰ γραμματίων ὑπομνήσεως πάλαι σαφῶς ἐπεδείξω οἶαν περὶ ἡμᾶς ἐν σεαυτῷ θάλπεις αἰεὶ τὴν κατὰ Χριστὸν διάθεσιν καὶ ὅπως τῇ βίβλῳ τῆς σῆς μνημοσύνης τὴν ἡμετέραν μνεῖαν ὡς ἀνεπίληστον ἐνεκόλαπας. Ἀμέλει τοι οὐδὲ ὑπερευχεσθαι ἡμῶν καὶ εἴ τι χρηστὸν ἐξαιτεῖσθαι πέπανσαι, ὃ δὴ καὶ εἰς ἔπειτα ποιεῖν ἀξιοῦμεν. Γράμματα δὲ δεχόμενοι ποτε παραμυθησόμεθα, οὐ δεχόμενοι δὲ συγγνωσόμεθα διὰ [τὸ] τῶν κυκλούντων πειρασμῶν ἄσχολον.

1. Ἀρχιμ. Χρυσόστομος. *Θέμελη* Δύο Θεόδωροι ἐπίσκοποι Εὐρίπου, Ἀθῆναι, 1931, σελ. 7 κ.ε.

Τὸν σταλέντα κηρὸν τὰς δεκά καὶ δέκα μνάς ἐπὶ ἀναγνώσει, ὡς ἔγραψας, ἀπελάβομεν καὶ ἐξελάβομεν αὐτὸν τε καὶ τὸν σταθμὸν αὐτοῦ καὶ τὴν χρεῖαν εἰς σύμβολον ἀδελφικῆς πρὸς ἐργήγορσιν παρακλήσεως. Ἄτεχνῶς γὰρ ἐδόξαμεν ἀκούειν δι' αὐτοῦ ὑπηχοῦντός σου «ἔκκαυσον ἐν τῇ μελέτῃ σου πῦρ, ἀδελφέ, καὶ νῆφε ἐν πᾶσι, φυλασσόμενος μὴ νυστάξῃ σου ἀπὸ ἀκηδίας ἢ ψυχῆ καὶ ὑπνώσεως εἰς θάνατον, καὶ ὁ νυμφίος ἐξαπίνης ἐπιστῆ καὶ ἡ λαμπὰς ὡς ἄτροφος ἄρξεται σβέννυσθαι. Τὰς δέκα παρθένους καὶ τὴν ὀγδόην ἡμέραν ἐκείνην τὴν μίαν καὶ νυκτὶ ἀδιάκοπον ἔχε ἀεὶ κατὰ νοῦν καὶ τὸ μὲν ἔλειπον πάθος τῶν μωρῶν περιῖστασο, ζήλου δὲ τὴν τῶν φρονίμων προμήθειαν».

Ταῦτα διὰ τοῦ κηροῦ καὶ τῆς ποσότητος τῶν δέκα καὶ δεκά μνῶν ἐδόκει μοι συμβολικῶς οἷον ὑποτίθεσθαι, ταύτῃ μοι καὶ διπλᾶς ὀφειλομέν σοι χάριτας, ὧ ἱερὰ κεφαλῇ, τοῦ τε συμβόλου αὐτοῦ καὶ τῆς δι' αὐτοῦ ὑποθήκης ἀγαθῶν, ὃ ἐστι χορηγίας διπλοῦ φωτισμοῦ, τοῦ πρὸς αἴσθησίν τε ἅμα καὶ νόησιν, ὡς περ καὶ τῷ κυρῷ Γεωργίῳ, τοῦ τε μεταγράψαι τὸν Νίκανδρον καὶ τοῦ ἐκ τοιοῦτου ἀντιγράφου, ὅπερ ἔοικεν εἶναι βιβλίον ἐσφραγισμένον πρὸς ἀνάγνωσιν, οἶμαι, πᾶσιν πλὴν αὐτοῦ· οὕτω ἀρχαιοτάτοις καὶ οἷον ἑτερογλώσσοις καὶ ταύτοις ἐξαηλιμμένοις στοιχείοις εἰς ἀμυδρὸν ὑποκεχάρακτο, ὡς τε θᾶπτον ἂν τις ὁδὸν ὄφρα ἐπὶ πέτραις γνοίῃ, τὸ καὶ Σολομῶντι ἄγνωστον, ἢ τὰ ἐν αὐτῷ περὶ ὄφρα ἐποποιᾷ διηγήματα.

Αὐτὸς δ' ὅμως, τὴν παρ' ἡμῶν ἐπιταγὴν ὡς ἄλλην ἐντολὴν Κυρίου δεξάμενος, φωτίζουσαν ὀφθαλμούς, διώπτεισεν ἀκριβῶς τὰ οὐκ ἐπίοπτα καὶ τὰ οὐχ ἄλωτὰ τυχοῦσιν ὀφθαλμοῖς νικάνδρεια θηρικὰ ἀνελέξατο καὶ μετεγράψατο θηρώμενος ὡς οὐδ' ἔλαφος αὐτὴ τὰ ἐρπυστικά ἢ ὁ τῶν ὀρνίθων ὀξυδερεκέστατος. Σώξοισθε ἐρρωμένοι ψυχῇ τε καὶ σώματι»¹.

Ὁ Μιχαὴλ Ἀκομινάτος, εἰς ἐπιστολὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν Γεώργιον Βαρδάνην, υἱὸν ὡς ἐλέχθη τοῦ Καρύστου Δημητρίου, ὀνομάζει αὐτὸν «*ἱερωτάτον συνεπίσκοπόν μου τὸν Καρύστου*». Ἐτρεφε δὲ πολλὴν ἀγάπην καὶ πρὸς τὸν υἱόν, ὃ ὁποῖος, καθὰ ἐξάγεται ἐκ τῶν πρὸς αὐτὸν σωζομένων ἐπιστολῶν, καὶ λόγιοις καὶ φιλόπατοις ἐπαύγαγεν ἀγῆο. Ἐν Καρυστῷ, τὴν ὁποίαν ὁ Ἀκομινάτος ὀνομάζει πού «τὴν τῶν Καρυστινῶν *κωμόπολιν*», εἶχε οὗτος φίλους καὶ κτήματα, εἶχε δὲ ἐπισκεφθῆ ταύτην².

Ἰωάννης.

Ὁ ἐπίσκοπος Καρύστου Ἰωάννης, μετὰ τοῦ Εὐθρίπου Ἰωήλ, τοῦ Θεβῶν Λαυρεντίου, καὶ ἄλλων ἱεραρχῶν, φέρεται ὑπογεγραμμένος εἰς «σιγίλ-

1. Μιχαὴλ Ἀκομινάτου τοῦ Χωνιάτου Τὰ σωζόμενα, ὑπὸ Σπυρίδωνος Π. Δάμπρου, τόμος Β', Ἀθήναι 1880, σελ. 205—206.—Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, ἔνθα ἀνωτέρω, σελ. 58, 71. Ἄρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελη, ἔνθα ἀνωτέρω, σελ. 10—11.

2. Μιχαὴλ Ἀκομινάτου τοῦ Χωνιάτου, ἔνθα ἀνωτέρω, τόμος Β', σελ. 244, 617, 206, 656, 618—619.

λιον τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίου τοῦ Β', περὶ τῆς Μονῆς τῶν Ταξιαρχῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς ἐπισκοπῆς Δαμαλῶν καὶ Πεδιάδος», ἐν ἔτει ἀπὸ κρίσεως κόσμου 7101, ἧτοι 1593 ἀπὸ γεννήσεως Χριστοῦ¹.

Ὁ Ἰωάννης ἔλαβε μέρος, ὡς καὶ ὁ Εὐδρίπου Νεοφύτος, εἰς τὴν τοπικὴν Σύνοδον, ἣ ὁποία συνεκλήθη ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίου Β', ἐν ἔτει 1593, κατὰ μῆνα Μάϊον, εἰς τὴν ὁποίαν μετέσχε καὶ ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Μελέτιος ὁ Πηγᾶς (1590-1601), καὶ τῆς ὁποίας σκοπὸς ἦτο νὰ ληφθῶσι μέτρα ἀφορῶντα διευθέτησιν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, διὰ τοῦ περιορισμοῦ τῆς παντοδυναμίας τῶν πατριαρχῶν, μητροπολιτῶν, καὶ ἀρχιερέων. Ἡ Σύνοδος αὕτη ἐθέσπισε δώδεκα κανόνας διὰ τοῦ «τόμου, ὃς ἐγγράφη παρὰ τοῦ ἐξ Ἀθηνῶν κυρίου Θεοφάνους Καρύκη, πατριαρχεῦοντος τοῦ κύριου Ἱερεμίου»².

Ἰσαάκ.

Ἐν σελίδι 63 τοῦ Κώδικος Α' (τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως) εὕρηται ὁ Καρύστου Ἰσαάκ, ὑπογράφων Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν πράξιν, ἐπὶ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Νεοφύτου Β', ἐν ἔτει ζρκ', ἧτοι 1612, ἀφορῶσαν εἰς κτηματικὴν διαφορὰν μεταξὺ τῶν πατέρων τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ναυπλίου Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, καὶ τοῦ Ἰωάννου Βερριώτου τοῦ Γούναρη³.

Εὐγένιος (Γ).

«† Ὁ Καρύστου καὶ ... *Εὐγένιος* (:;)» ὑπογράφει εἰς σιγίλλιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, τῆς εὐρισκομένης εἰς τὴν τοποθεσίαν τῆς Ἀγιάς (= Ἀγυιά), ὅπερ ἐξεδόθη «ἐν ἔτει ἀπὸ κρίσεως κόσμου ζρκθ' μηνὶ Νοεμβρίῳ, Ἰνδικτιῶνος τετάρτης», ἧτοι τὸν Νοέμβριον τοῦ 1620, ἐπὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Κυρίλλου Α' τοῦ Λουκάρως⁴.

Μακάριος.

Τοῦ «ταπεινοῦ ἐπισκόπου Καρύστου *Μακαρίου*» σῴζεται πράξις, γενομένη κατὰ τὸ ἔτος ,αχλε' (= 1635), ἐν σχέσει πρὸς τὸ Μοναστήριον τοῦ

1. Ἀρχιμ. Χρυσσοτόμου *Θέμελη* Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Εὐδρίπου διὰ μέσου τῶν αἰώνων, Ἀθήναι, 1952, σελ. 35.

2. Ἀρχιμ. Χρυσσοτόμου *Θέμελη*, ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 34—35. Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος, Ἀλεξάνδρεια, ἔτος 1928 (τόμος ΚΖ'), σελ. 31—35.

3. Σημειωτέον, καθ' ὑποχρέωσιν, ὅτι τὴν ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Κώδικος ὡς ἄνω πληροφορίαν, καὶ δύο «ὑπομνήματα» ἐκλογῶν ἐπισκόπων Καρύστου, κατωτέρω δημοσιευόμενα (1766, 1793) ὀφείλω εἰς τὸν *Σεβασμιότατον Μητροπολίτην Περγάμου κ. Ἀδαμάντιον*, λίαν εὐγενῶς ἀνταποκριθέντα εἰς παρὰ κλησίν μου περὶ παροχῆς ἱστορικῶν ἐκ τῶν Πατριαρχικῶν Κωδίκων πληροφοριῶν. Διὰ ταῦτα, καὶ ἀπὸ ταύτης τῆς θέσεως, ἐκφράζω τῇ Αὐτοῦ Σεβασμιότητι εὐχαριστίας μου. Πρβλ. *Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια* (Κων/πόλεως) τόμος ΑΒ' (1912) σελ. 364.

4. Σ. *Δάμπρου*, Νέος Ἑλληνομνήμων, τόμος ΙΒ' (1915) σελ. 353.

ἀγίου Γεωργίου, τὸ εὐρισκόμενον εἰς τὸ νησίον τῆς Καρύστου, ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ Πλατανάκη. Ἡ προᾶξις αὕτη ἔχει οὕτω: «Ἡ ταπεινότης ἡμῶν μετὰ τῶν τιμιωτάτων ἱερέων καὶ τιμιωτάτων ἀρχόντων, θεωρῶντες τὸ μοναστήριον τοῦ ἀγίου Γεωργίου, εὐρισκόμενον εἰς τὸ νησίον τῆς Καρύστου, ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ Πλατανάκη, ἀδιόρθωτον καὶ εἰς τέλειον ἀφανισμόν καὶ ἐρήμωσιν, διὰ τὰ μὴν ἦνε κυβένησις εἰς αὐτὸ καὶ διόρθωσις, ἀλλὰ μάλιστα ἀφανισταί.

Ἡμεῖς δὲ ἰδόντες τὸν παντελῆ ἀφανισμόν ὁποῦ ἔμελλε νὰ γίνῃ εἰς αὐτὸ, γνώμη κοινῇ ἴδαμεν καὶ ἀπεφασίσαμεν, ὅτι τὸ αὐτὸ μοναστήριον τοῦ ἀγίου Γεωργίου νὰ ἦνε καὶ νὰ εὐρίσκειται ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν καὶ διοίκησιν τοῦ Μοναστηρίου τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἀγίας ἐν τῇ ἀνδρῶ, ἡγουν τοῦ κατὰ καιρὸν Ἡγουμένου τῆς αὐτῆς Μονῆς καὶ συνάξεως καὶ ἔχει εὐνοίαν ἱεουργεῖν καὶ καλλιεργεῖν καὶ ἀναστείνειν τὸ αὐτὸ Μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ βάλλειν Ἡγούμενον παρ' αὐτοῦ εἰς καλλιέργειαν καὶ ἀνακαίνησιν τοῦ Μοναστηρίου καὶ εἶνε καὶ κράζεται ἀπὸ τῆς σήμερον κοινόβιον τοῦ Μοναστηρίου τῆς ἀγίας καὶ Ζωοδόχου Πηγῆς· διὸ ἀπὸ τὴν σήμερον νὰ ἦνε ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν πατέρων τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἀπάντων μετὰ τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ καὶ πραγμάτων κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, εἰς μνημόσυνον τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν καὶ κτιτόρων τῆς αὐτῆς Μονῆς· ὅστις δὲ φανῆ ἐναντίον τῆς παρούσης ἀποφάσεως ἱερεὺς μὲν ἀργὸς ἔστω, λαϊκὸς δὲ ἀφορισμένος παρὰ θεοῦ· διὸ καὶ τὸ παρὸν ἐγένετο εἰς ἀσφάλειαν καὶ κατεστρώθη ἐν τῷ παρόντι Κώδικι τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς κατὰ τὸ Ἀγλὲ ἤτοι Ν 1635 Ἰνδικτιῶνος Γ.

Ταπεινὸς Ἐπίσκοπος Καρύστου Μακάριος

Οἰκονόμος ἱερεὺς στέργω τὰ ἄνωθεν

παπ. Γεώργιος Σακελλίου στέργω τὰ ἄνωθεν

Ἰω. Σεβαστοῦ καὶ πρωτονοτάριος στέργω τὰ ἄνωθεν

Νικολὸς ὄπιος καὶ λογοθέτης στέργω τὰ ἄνωθεν

παπ. Γεώργιος Χαπαρῆς Σακελάριος Καρύστου στέργω τὰ ἄνωθεν

Ἀντώνιος ἱερεὺς στέργω τὰ ἄνωθεν

Σταμάτης τοῦ Ἰω. στέργω τὰ ἄνωθεν»¹.

Ἰάκωβος.

Ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ ἐν Κωνσταντινουπόλει ναῷ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου, ἐπὶ Κωνσταντινουπόλεως Σαμουήλ Χαντζερῆ, τῇ 24 Σεπτεμβρίου τοῦ 1766, ἐξελέγη ἐπίσκοπος Καρύστου ὁ Ἰάκωβος, διὰ τῆς ἀναδειξέως τοῦ ὁποίου ἔπαυσεν ἡ, ἐπὶ τι χρῶ-

1. Τὴν ὡς ἄνω προᾶξιν ὄψιλω εἰς τὸν *Σεβασμώτατον Μητροπολίτην πρῶτον Ἀθήνων κ. Βασίλειον (Ἀτέσην)*, πρὸς τὸν ὁποῖον καὶ ἀπὸ ταύτης τῆς θέσεως ἐκφράξω εὐχαριστίας μου.

νικὸν διάστημα διαρκέσασα, κατάργησις τῆς ἐπισκοπῆς Καρύστου, ὡς παραδέχεται ὁ Μανουὴλ Γεδεών¹.

Τὸ «ὑπόμνημα» τῆς ἐκλογῆς τοῦ Καρύστου Ἰακώβου ἔχει ὡς ἀκολουθῶς :

«† Ἐπειδὴ ἐν τῇ ἀγιοτάτῃ μητροπόλει Εὐρύπου εὐρίσκονται καὶ τελοῦσι μὲν ὑπ' αὐτὴν χωρία τινά, ἀνεπίσκεπτα δὲ μένουσιν ἀρχιερατικῆς προστασίας διὰ τὸ πόρρωθεν καὶ μεμακρυσμένα εἶναι τῆς μητροπόλεως ταύτης, καὶ μὴ δύνασθαι τὸν κατὰ τόπον ἀρχιερέα ἀπέρχεσθαι ἐκείσε εἰς ἐπίσκεψιν τῶν χριστιανῶν· οὗ ἕνεκα ἐδέησεν ἀποκατασταθῆναι ἐπιστάτην τινὰ ἐν αὐτοῖς ἀρχιερατικῇ τινὶ ἀξίᾳ τετιμημένον, ἐπὶ τῷ ἐπισκέπτεσθαι ἀρχιερατικῶς τοὺς ἐκείσε Χριστιανούς, τούτου χάριν συνοδικῶς προβληθείσης τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἀπεφάνθη χειροτονηθῆναι ἀρχιερέα ἐπ' ὀνόματι τῆς πολιτείας Καρύστου. Καὶ δὴ συνελθόντες ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, προτροπῇ καὶ ἀδείᾳ τοῦ παναγιοτάτου καὶ σεβασμιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου, κυρίου Σαμουήλ, καὶ ψήφους κανονικὰς προβαλλόμενοι, προεκρίθη πρῶτον μὲν ὁ δσιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κύρ Ἰάκωβος, δεύτερον δὲ ὁ ἱερομόναχος Ναθαναὴλ καὶ τρίτον ὁ ἱερομόναχος Δανιὴλ. Διὸ καὶ εἰς ἔνδειξιν κατεγράφη τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς τοῦ Χοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας.

αψξς' Σεπτεμβρίου κδ'.

† ὁ πρῶτον Προϊλάβου Φιλότηος † ὁ πρῶτον Ὡλένης Ζαχαρίας

† ὁ πρῶτον . . . . . † ὁ πρῶτον Τζερινίκης Παρθένιος»².

Τοῦ ἐν λόγῳ ποιμενάρχου τῆς Καρύστου ἡ ἀρχιερατεία δὲν ὑπῆρξε μὲν πολυετής, ἔληξεν ὅμως διὰ τοῦ ὑπὲρ τῆς ἁγίας ἡμῶν πίστεως καὶ τῆς φιλιότητος πατρίδος μαρτυρικοῦ του θανάτου.

Ὡς γνωστόν, κατὰ μῆνα Φεβρουάριον τοῦ 1770, εἰς τὰ παράλια τῆς Πελοποννήσου κατέφθασαν Ρωσικὰ πολεμικὰ πλοῖα, ὑπὸ τοὺς Ἀλέξιον καὶ Θεόδωρον Ὁρλώφ, τῆς αὐτοκρατείας τῆς Ρωσίας Αἰκατερίνης Β' κηρυξάσης ἤδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1768 τὸν κατὰ τῆς Τουρκίας πόλεμον. Τότε οἱ Τοῦρκοι ἐμάνησαν κατὰ τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων, καὶ προέβησαν εἰς ἀδιηγίτους σφαγὰς καὶ καταστροφάς, τὴν μανίαν αὐτῶν στρέψαντες καὶ κατὰ τοῦ ἱεροῦ κλήρου, ὡς ἦτο ἐπόμενον, καὶ δὴ κατὰ τοῦ μεγάλης ἀρετῆς καὶ παιδείας Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Μελετίου Β' τοῦ ἀπὸ Λαορίσης (1768-1769), ὁ ὁποῖος ἐξηναγκάσθη, κατόπιν φορικτῶν βασάνων, εἰς παραίτησιν, καὶ τὸ ζῆν ἐκ τῶν κακώσεων ἐξεμέτρησε.

Τὴν αὐτὴν τοῦ μαρτυρίου πορείαν ὠδευσε τότε καὶ ὁ Καρύστου Ἰάκω-

1. Μανουὴλ Γεδεών Πατριαρχικοὶ Πίνακες, Κωνσταντινούπολις 1884, σελ. 659.

2. Κώδιξ ΣΤ' (τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου), σελ. 131.

βος, ὁ ὁποῖος, βασανισθεὶς καὶ κακωθεὶς ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἀπέθανεν ἐν τῇ φυλακῇ (1769;). Περὶ τοῦ μαρτυρικοῦ τέλους τοῦ Ἰακώβου, ταῦτα ἐπὶ λέξει ἀναφέρει ὁ Σέργιος Μακρᾶιος εἰς τὰ «Ὑπομνήματα Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας» του (1750-1800): «Ὁ δὲ ἀοίδιμος ἐπίσκοπος Καρύστου Ἰσάκωβος, ἐφ' ὃν ἐπέστησαν μείζονας τὰς βασάνους καὶ ἐπέσεισαν ἀργαλεώτερα τὰ δειμάτα, δι' ὁμοιότητα τοῦ φανταζομένου αὐτοῖς Στεφάνου, ὡς ἔλεγον, αἰνῶν καὶ εὐλογῶν καὶ δοξάζων ἀπαύστως τὸν Δεσπότην Χριστόν, ἐκ κακώσεως ἀφῆκε τὸ πνεῦμα εἰς χεῖρας Θεοῦ»¹.

Ἄνανίας.

Ἐκ τῶν γραφομένων ἐπὶ τῆς ὥας ἱεροῦ ἀντιμηνσίου, τὸ ὁποῖον φυλάσσεται ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Καρυστίας καὶ Σκύρου (ἐν Κύμῃ), καθίσταται γνωστὸς ὁ «θεοφιλέστατος κύριος Ἄνανίας πρῶην Καρύστου» κατὰ τὸ ἔτος 1795. Ἴδου ἐπὶ λέξει τί γέγραπται ἐπὶ τῆς ὥας τοῦ διαληφθέντος ἱεροῦ ἀντιμηνσίου:

«ΘΥΝCΙΑCIPION ΘΥVON KAI
 ἸEPON ἸENO ἸEΠITE ||
 ΛΟΥΝΤΑΙ ΑΙ ΘΥΕ ΚΑΙ ἸΕΡΕ
 ΤΕΛΕΤΕ || ΚΑΘΙΕΡΟΘΕΝ
 ΠΑΡΑ ΤΟΥ ἸΘΕΩΦΙΛΕCΤΑ ||
 ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ἸΑΝΑΝΙΟΥ ΠΡΟΗΝ
 ΚΑΡΙCΤΟΥ || ΕΝ ἸΕΤΙ ΧΙΛΙΟΥC
 ΕΠΤΑΚΟΥCΙΟΥC || ΕΝΕΝΙΚΟΥC
 ΠΕΜΠΤΟΥC ||
 ΜΙΝΙ ἸΟΥΛΙΩ ἸΗΚΟΥCΙ ΟΥΓΑΘΗ
 1795»².

Νεόφυτος.

Ὁ «πανιερώτατος» μητροπολίτης Εὐρίπου Ἱεροθέος (1782-1799), ὁ μετὰ ταῦτα Ἰωαννίνων, ἐν ἔτει 1793, ὑπέβαλε θερμὴν παράκλησιν τῇ ἐν Κων/πόλει ἀγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ, ἵνα ἐκλεγῇ ἐπίσκοπος τῆς εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ὑπαγομένης ἐπαρχίας Καρύστου, «ὡς τὸ πάλαι». Οὕτω, κατὰ μῆνα Ἰανουάριον τοῦ ὡς ἄνω ἔτους, ἐπίσκοπος Καρύστου ἐξελέγη ὁ πατριαρχικὸς ἐφημέριος *Νεόφυτος*.

1. Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη Κ. Ν. Σάδα, τόμος Γ', Βενετία, 1872, σελ. 271—272. Κων. Α. Βοβολίνη Ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἐλευθερίας, Ἀθήναι, 1933, σελ. 61—63. Θ. Ν. Φιλαδέλφειος Ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ Τουρκοκρατίας, τόμος Α', Ἀθήναι, 1902, σελ. 95.

2. Τὴν ὡς ἄνω πληροφορίαν ὀφείλω εἰς τὸν *Σεβασμώτατον Μητροπολίτην Καρυστίας καὶ Σκύρου κ. Ἄνανιαν*, πρὸς τὸν ὁποῖον καὶ ἀπὸ ταύτης τῆς θέσεως ἐκφράζω εὐχαριστίας μου.

Τὸ «ὑπόμνημα» τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ ἔχει ὡς ἑξῆς: «† Ἐπειδὴ ἔθος ἀρχαίον τῇ Ἐκκλησίᾳ προχειρίζεσθαι ἀρχιερεῖς τοὺς ἀξίους καὶ ἀνεπιλήπτους, καὶ κανονικῶς ἀποκαθιστᾶν εἰς ἐπαρχίας καὶ παροικίας, κατὰ τὰς χρείας καὶ περιστάσεις, πρὸς εὐστάθειαν καὶ διοίκησιν τοῦ ἐν αὐταῖς λογικοῦ τοῦ Χριστοῦ ποιμνίου, ἔνθεν τοι κατὰ τὴν αἴτησιν καὶ θεομὴν παράκλησιν τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Εὐρύπου, συναδελφοῦ ἡμῶν ἀγαπητοῦ κὺρ Ἱεροθέου, προβάλλοντος τὰς ἀνάγκας καὶ χρείας αὐτοῦ, δι' ἃς ἐπιίγεται ἐκλέξασθαι καὶ ἀποκαταστήσαι κατὰ μέρος τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ ἐπίσκοπον ἐπ' ὀνόματι Καρύστου, ὡς τὸ πάλαι ὑποκείμενον τῇ ἀγιωτάτῃ αὐτοῦ μητροπόλει, καὶ ἀναθεμένου τὰς κανονικὰς αὐτοῦ ψήφους πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, τούτου χάριν καὶ ἡμεῖς οἱ συνενδημοῦντες ἀρχιερεῖς κατὰ τὴν θεομὴν παράκλησιν τῆς ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ, προτροπῇ καὶ ἀδείᾳ τοῦ παναγιωτάτου καὶ σεβασμιωτάτου ἡμῶν ἀυθέντου καὶ δεσπότη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου κυρίου Νεοφύτου, συνελθόντες ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου καὶ ψήφους κανονικὰς προβαλλόμενοι εἰς εἴρεσιν καὶ ἐκλογὴν ἀξίου καὶ ἀρμοδίου προσώπου τοῦ ἀποκατασταθησομένου κατὰ μέρος τῆς Ἐπαρχίας Εὐρύπου ἐπισκόπου Καρύστου καὶ ὑποκειμένου τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκείνῃ μητροπόλει, πρῶτον μὲν ἐθέμεθα τὸν ὀσιώτατον πατριαρχικὸν ἐφημέριον κὺρ Νεόφυτον, δεύτερον δὲ τὸν Παχώμιον, καὶ τρίτον τὸν Θεοφάνη, ὧν καὶ τὰ ὀνόματα κατεστρώθη ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, εἰς διηνεκῆ ἔνδειξιν καὶ μόνιμον παράστασιν.

Ἐν ἔτει σωτηριῶ ρσϠγ', κατὰ μῆνα Ἰανουάριον, Ἐπιμεμήσεως ια^{ης}

† ὁ Καισαρείας Γρηγόριος, ἔχων καὶ τὰς γνώμας τοῦ τε ἁγίου Ἐφέσου Κυροῦ Σαμουήλ, τοῦ ἁγίου Ἡρακλείας κυρίου Μεθοδίου, τοῦ ἁγίου Κυζίκου Κυρίου Ἀγαπίου, τοῦ ἁγίου Νικομηδείας κυροῦ Ἀθανασίου.

† ὁ Μελενίκου Δεόντιος, ἔχων τὰς γνώμας τοῦ ἁγίου Δέσκων κὺρ Γερασίμου, τοῦ ἁγίου Ἀρτῆς κὺρ Μακαρίου.

† ὁ Εὐρύπου Ἱερόθεος, ἔχων τὰς γνώμας τοῦ ἁγίου Χαλκηδόνας κυρίου Ἱερεμίου, τοῦ ἁγίου Προύσης κυρίου Ἀνθίμου, τοῦ ἁγίου Ἀγχιάλου κυρίου Ἰωακείμ, καὶ τοῦ ἁγίου Βάρνης κυρίου Φιλοθέου.

† ὁ Βιζύης (Δανιηλ;) † ὁ Ἰμβρου Νικηφόρος»¹.

Ὁ Νεόφυτος (τὸ ἐπίθετον Γυαλινᾶς) κατήγετο ἐκ τῆς Ἄνδρου. Παρητήθη δὲ τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ, ἔνεκα γήρατος, ἐν ἔτει 1817. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ἔζη εἰσέτι, κατοικῶν ἐν Κορθίῳ τῆς Ἄνδρου, ἀλλ' οἰκουρῶν ἔνεκα τοῦ βαθέος γήρατος. Εἶναι ἀγνωστον πότε ἀκριβῶς ἔξεμέτρησε τὸ ζῆν².

1. Κώδιξ Θ' (τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου), σελ. 42.

2. Δημητρίου Π. Πασχάλη Ἡ Ἄνδρος, τόμος Β', Ἀθῆναι, 1927, σελ. 365. Θρησκευτικὴ καὶ Χριστιανικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια, τόμος Α', Ἀθῆναι, 1936, στήλη 1105.

Νεόφυτος.

Ὁ διαπρεπὴς οὗτος Εὐβοεὺς ἱεράρχης, «ὁ πρόμαχος τῆς πίστεως καὶ ὁ ὀπλίτης τῆς πατρίδος» *Νεόφυτος* (κατὰ κόσμον Νικόλαος Ἀδάμ), ἐγεννήθη εἰς τὸ χωρίον Φύλλα τῆς Χαλκίδος, ἀρχομένου τοῦ ἔτους 1780. Δεκατριετὴς τὴν ἡλικίαν, ἐκάφη μοναχὸς τῆς ἐν Εὐβοίᾳ Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, τοῦ καλουμένου ΑΡΜΑ, ὑπὸ δὲ τοῦ Εὐρύπου Ἱεροθέου ἐχειροτονήθη διάκονος, καὶ μετὰ ταῦτα διετελέσε πρωτοσύγκελλος τοῦ Ἁγίου Πορφυρίου. Ἀκολούθως, ἐν ἔτει 1813, προήχθη εἰς ἐπίσκοπον Μιλητουπόλεως, καὶ ἐν ἔτει 1817 διεδέχθη τὸν Καρύστου Νεόφυτον τὸν Γυαλινᾶν. Διετελέσε μέλος τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, καὶ ἐπροωτοστάτησεν εἰς τρεῖς κατὰ τῆς Καρύστου ἐκστρατείας, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἀπελευθερώσεως αὐτῆς ἀπὸ τῆς Τουρκικῆς τυραννίας. Ἐπίσκοπος Καρύστου διετελέσε μέχρι τοῦ ἔτους 1833, ὅποτε ἐξελέγη Φωκίδος, παραμείνας ὡς τοιοῦτος μέχρι τοῦ ἔτους 1841, ὅτε μετετέθη εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Εὐβοίας [Χαλκίδος], διαποιμᾶνας καὶ αὐθις τὴν ἐπαρχίαν τῆς Καρύστου, καθ' ὅσον, ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω, μετὰ τὴν ἐν ἔτει 1842 (28 Ὀκτωβρίου/9 Νοεμβρίου) μετάρθεσιν τοῦ Καρυστίας Δανιὴλ Κοντούδη εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Κυκλάδων, ἢ ἐπισκοπὴ Καρυστίας συνεχωνεύθη τῇ ἐπισκοπῇ Εὐβοίας, παραμείνασα συγχωνευμένη μέχρι τοῦ 1852, ὅποτε διὰ τοῦ νόμου Σ', «περὶ ἐπισκοπῶν καὶ ἐπισκόπων κ.λ.π.», ἀνασυνεστήθη ὡς «ἐπισκοπὴ Καρυστίας», περιλαβοῦσα καὶ τὴν Σκύρον. Περιφανῆς ὑπῆρξεν ἡ δράσις τοῦ Νεοφύτου κατὰ τὰ ἔτη τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως εἰς τὴν Εὐβοίαν, καὶ ἀλλαχοῦ, καὶ εἰς τὴν πατριωτικὴν αὐτοῦ ταύτην δράσιν ὀφείλεται ὁ προβιβασμὸς αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Εὐβοίας. Ἄξιον δὲ σημειώσεως τυγχάνει τὸ ὅτι, ἐπὶ τῇ ἀναδείξει αὐτοῦ ὡς Εὐβοίας, ἢ Ἱερᾶ Σύνοδος καθιέρωσε τὸ μέχρι σήμερον λαμβάνον χώραν *μικρὸν καὶ μεγάλο μῆνυμα*.

Ὡς ἐπίσκοπος Εὐβοίας, διετελέσεν ἐπὶ ὀλόκληρον ὀκταετίαν πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δηλαδὴ μέχρι τῆς ἐν ἔτει 1850 ἐκδόσεως τοῦ Συνοδικοῦ Τόμου, περὶ ἀνακηρύξεως τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅτε καθωρίσθη ὅτι πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἶναι ὁ ἐκάστοτε Ἀθηνῶν. Μετεστη πρὸς Κύριον τῇ 11 Ἀπριλίου τοῦ 1851, ζήσας ἔτη ἑβδομήκοντα καὶ ἑν, ἀρχιερατεύσας τριάκοντα ὀκτώ, διατελέσας μέλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἔτη ἕξ, καί, ὡς ἐλέχθη προηγουμένως, πρόεδρος αὐτῆς ἐπὶ ὀκταετίαν.

Ὁ Νεόφυτος ὑπῆρξε τὰ μάλιστα φιλόνητος, καὶ μέγας πατριώτης. Ἴδου διὰ ποίων λόγων ἐγκωμιαστικῶν, μεταξὺ ἄλλων, ἐκφράζεται περὶ αὐτοῦ ὁ βιογράφος αὐτοῦ Γ. Γρυπάρης. «Ἐπιλείπει με—λέγει—ὁ χρόνος διη-

1. Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελη, Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Συνοδικὴ Ἱστορία τῆς Διαρκούς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ἐπὶ τῇ 100ῇ Περιόδῳ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς), Ἀθήναι, 1954, σελ. 14.

γούμενον περὶ τῶν ἀγαθοεργιῶν αὐτοῦ εἰς πάσχοντα πρόσωπα, καὶ κυρίως εἰς καταστήματα φιλανθρωπικά, εἰς τὰ ὅποια ἀναλόγως τῶν χρηματικῶν του μέσων, ἐνίοτε δὲ ἐκ δανείων προσέφερεν εὐχαρίστως τὸν ὄβολόν αὐτοῦ... Τοιαῦται πράξεις, τιμῶσαι τὴν μνήμην αὐτοῦ, δικαιολογοῦσι τὴν ἄκραν πενίαν του, ἔνεκα τῆς ὁποίας οὐδὲ τὰ ἔξοδα τῆς ταφῆς του εὐρέθησαν, ἀλλ' ἐκ δανείων ἐγένετο... καὶ ἐτάφη εἰς τὸν ὀπισθόδομον τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Δημητρίου [Χαλκίδος], ἀφήσας λύπην ἀπαρηγόρητον, καὶ μνήμην ἀνεξάλειπτον. «Ἀποθανὼν δίκαιος, λέγει ὁ σοφὸς Σολομών, ἔλιπε μετὰ μελλον». Ὁ δὲ πρωτοσύγκελλος Χριστιανουπόλεως Ἀμβρόσιος Φραντζῆς, ταῦτα περὶ τοῦ Νεόφυτου Καρύστου ἀναφέρει: «Νεόφυτος ὁ πρῶν Καρυστίας (νῦν δὲ Φωκίδος), καταγόμενος ἐκ τῆς αὐτῆς Καρυστίας, μὲ μετρίαν τινα παιδείαν, ἔδειξεν εἰς τὴν πατρίδα ἀρετὴν ἐνέργειαν χρηματικῶς τε καὶ στρατιωτικῶς, μάλιστα δὲ εἰς τὴν τῆς Καρύστου πολιορκίαν. Ἐχορημάτισε πληρεξούσιος τῆς Δ' Ἐθνοσυνελεύσεως καὶ μέλος τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος, ὡσάντως καὶ μέλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, διὰ τὴν πρὸς τὸν ἀρχιερατικόν του χαρακτῆρα σωζομένην ὑπόληψιν»¹. Τέλος ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Ἑλλήνων, ἐν ἔτει 1847, ὁ Νεόφυτος ὠνομάσθη «σεβαστὸν τοῦ Ἀγῶνος λείψανον»².

Δ α ν ι ή λ.

Μετὰ τὴν εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Φωκίδος μετάθεσιν τοῦ Καρυστίας Νεοφύτου (Ἀδάμ) [1833], ἐπίσκοπος τῆς χερσονήσου Ἐπισκοπῆς Καρυστίας διωρίσθη ὁ «πρῶν Χίου Σεβ. Μητροπολίτης κ. Δανιήλ», διὰ τοῦ ἀπὸ 21 Νοεμβρίου (3 Δεκεμβρίου) 1833 Διατάγματος τῆς Ἀντιβασιλείας τοῦ Ὄθωνος, «περὶ διορισμοῦ τοῦ προσωπικοῦ τῶν ἐπισκοπῶν τοῦ Βασιλείου»³.

Ὁ Δανιήλ (κατὰ κόσμον Δημήτριος Κοντοῦδης) ἐγεννήθη εἰς τὸ χωρίον Βασιλεώνικον τῆς Χίου, περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος, καὶ κατ' ἀρχὰς ἐκάρη μοναχὸς τῆς ἐν τῇ νήσῳ Χίῳ Νέας Μονῆς, μετονομασθεὶς εἰς Δανιήλ. Εἶτα ἐχειροτονήθη διάκονος ὑπὸ τοῦ ἐθνομάρτυρος μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου. Ἐν ἔτει 1824, ἐγένετο μητροπολίτης Χίου, διαδεχθεὶς τὸν ὡς ἄνω ἱερομάρτυρα μητροπολίτην Πλάτωνα.

Ἐνεκα δὲ τῆς ἀποτυχίας τῆς ἐν ἔτει 1827 κατὰ τῆς Χίου ἐκστρατείας τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τὸν Φαβιέρρον, ἐγκατεστάθη μετ' ἄλλων Χίων εἰς τὴν Ἐρμούπολιν τῆς Σύρου, ὅπου ἐπληροφορήθη τὸν διορισμὸν αὐτοῦ ὡς ἐπι-

1. Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελη Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Εὐδρείου διὰ μέσου τῶν αἰώνων, Ἀθήναι 1952, σελ. 55—56, ἔνθα καὶ πλήρης βιβλιογραφία. Ἀμβροσίου Φραντζῆ Ἐπιτομὴ τῆς Ἱστορίας τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, τόμος Δ', Ἀθήναι, 1841, σελ. 100. Πρβλ. Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος, τόμος ΛΕ' (1936) σελ. 442, τόμος ΛΣΤ' (1937), σελ. 62—64, 419—420, τόμος ΛΗ' (1939), σελ. 285.

2. Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος, τόμος ΛΣΤ' (1937), σελ. 49—50, ὑποσημείωσις.

3. Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἀριθ. φύλλου 38, τῆς 27 Νοεμβρίου 1833, σελ. 288.

σκόπου Καρυστίας. Μετέσχε τῆς ἐν Ναυπλίῳ συνελεύσεως τῶν Ἀρχιερέων, ὑπογράφας τὸ «Πρωτόκολλον» περὶ ἀνακηρύξεως αὐτοκεφάλου τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος. Εἰς Κάρυστον μετέβη κατὰ τὰς ἀρχὰς Μαρτίου τοῦ ἔτους 1834.

Ὡς ποιμενάρχης τῆς κληρωθείσης αὐτῷ ἐπαρχίας ταύτης, εἰργάσθη μετ' ἀφοσιώσεως, ὡς «καλὸς ποιμὴν», κατὰ τὰ παραγγέλματα τοῦ Ἀρχιεπίσκοπου Χριστοῦ, τῆς δράσεως αὐτοῦ περιστραφείσης πρὸς τε τὸν ἱερὸν κληρὸν, ὅστις ἐτύγγανεν ἀμόρφωτος, πρὸς τὴν ἀνέγερσιν ἱερῶν ναῶν καὶ σχολείων ἐν τῇ ἑκ τῆς Ἐπαναστάσεως κακοπαθησάσῃ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ, καὶ πρὸς τὴν πνευματικὴν τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος ποικίλην καλλιέργειαν. Ἡ ἀποδοτικὴ αὐτῆ δραστηριότης τοῦ Δανιὴλ ἐπεβραβεύθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἥτις, εἰς ἀπάντησιν ἐκθέσεως αὐτοῦ περὶ τῶν εἰρημένων προσπαθειῶν του, ἔγραψεν αὐτῷ (τῇ 14 Φεβρουαρίου τοῦ 1836), ὅτι «εὐηρεστήθη εἰς οὐδὲν ἐκαταβάλετε κόπους εἰς τὴν ἡθικὴν βελτίωσιν τοῦ κλήρου καὶ ὄλου τοῦ ποιμνίου τῆς Ἐπισκοπῆς Σας». Ἐπὶ τῆς ἀρχιερατείας αὐτοῦ καθωρίσθησαν τὰ ὄρια τῶν ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν Χαλκίδος καὶ Καρυστίας.

Ἀφοῦ δὲ θεοφιλῶς καὶ ἀφοσιωμένως διώκησε τὴν λαχοῦσαν αὐτῷ ἐπαρχίαν ταύτην, μετετέθη ἐν ἔτει 1842 «κατὰ προαγωγήν», εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Κυκλάδων, τὴν ὁποίαν ἐποίμανε μέχρι τοῦ 1862, ὅτε εἰς τὰς αἰωνίους μετέστη μονάς. Εἰργάσθη καὶ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῶν Κυκλάδων μετὰ πολλοῦ ζήλου, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τὰ γενικὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ζητήματα, κατέχει δ' ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἱστορίᾳ τῆς εἰρημένης ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας ἐπίλεκτον θέσιν¹.

Μακάριος.

Διὰ τῆς ἐν ἔτει 1842, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, μεταθέσεως τοῦ Καρυστίας Δανιὴλ εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Κυκλάδων, ἢ ὑπ' ὄψιν ἐπαρχία τῆς Καρυστίας συνεχωνεύθη τῇ ἐπισκοπῇ τῆς Εὐβοίας, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον Γ' τοῦ ἀπὸ 20 Νοεμβρίου (2 Δεκεμβρίου) Β. Διατάγματος, καὶ παρέμεινε συγχωνευμένη μέχρι τοῦ ἔτους 1852, ἥτοι ἐπὶ δεκαετίαν, ἀνασυσταθεῖσα διὰ τοῦ Νόμου Σ' «περὶ ἐπισκοπῶν καὶ ἐπισκόπων, καὶ περὶ τοῦ ὑπὸ τοὺς ἐπισκόπους τελούντος κλήρου».

Κατ' ἀκολουθίαν, τὴν συγχωνευθεῖσαν ἐπαρχίαν Καρυστίας ἐποίμανεν ἐφεξῆς ὁ *Εὐβοίας Νεόφυτος*, ἀπὸ τοῦ 1842 μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἐπισυμβάντος τῇ 11 Ἀπριλίου 1851. Εἶναι, δύναται τις νὰ εἴπῃ, ἡ δευτέρα ἀρχιερατεία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Καρυστίας, τῆς πρώτης, ὡς εἶδομεν, διαρκείας ἀπὸ τοῦ 1817 μέχρι τοῦ 1833.

1. Βασιλείου Ἀτέση, Μητροπολίτου πρώην Λήμνου, Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σύρου Τῆνου Δανιὴλ Κοντούδης, Ἀθήναι, 1954.—Τοῦ αὐτοῦ, Ἐπισκοπικὴ Ἱστορία κ.τ.λπ. τόμος Α', Ἀθήναι, 1948, σελ. 68-74.

Ἐπίσκοπος τῆς ἀνασυσταθείσης ἐπισκοπῆς Καρυστίας ἐξελέγη ὁ *Μακάριος (Καλλιάρχης)*, ὅστις κατήγετο ἐκ τῆς νήσου Μυκόνου, γεννηθεὶς περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ΙΘ' ἑκατονταετηρίδος. Μὴ ἀποκτῆσας μόρφωσιν πανεπιστημιακὴν, καὶ κατ' ἀρχὰς διατελέσας ἀρχιδιάκονος τῆς ἐπισκοπῆς Λακεδαιμόνου, εἶτα δὲ ἱεροκήρυξ τοῦ νομοῦ τῶν Κυκλάδων, ἀνήλθεν ἐν ἔτει 1852 (14 Δεκεμβρίου) εἰς τὸ ὑψιστον ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα, διαποιμάνας τὴν ἐπισκοπὴν Καρυστίας ἐπὶ τεσσαράκοντα τέσσαρα συναπτὰ ἔτη, ἦτοι ἀπὸ τοῦ 1852, μέχρι τῆς 8 Ἀπριλίου τοῦ 1896, ὅτε, ἐν τῇ γενετείρᾳ αὐτοῦ εὐρισκόμενος, ὑπέβαλε πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν παραίτησιν αὐτοῦ, ἧς τὸ κείμενον ἔχει οὕτως: «Ἄγων ἤδη τὸ ὀγδοηκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας μου καὶ ἀδυνάτου φύσει κράσεως ὦν, ἐπισκοπεύσας δὲ τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι, εἰ καὶ ἀναξίως 44 ἔτη, ὡς χειροτονηθεὶς (τῇ) 14 Δεκεμβρίου 1852, καὶ ἤδη κατασταθεὶς ἀνίκανος σωματικῶς τε καὶ διανοητικῶς, ἀμβλυθέντων δὲ καὶ τῶν ὀφθαλμῶν μου, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἐκτελῶ ἐπὶ πλέον τὰ ἐπισκοπικὰ καθήκοντά μου, καὶ αἰσθανόμενος διὰ τοῦτο ἔλεγχον τῆς συνειδήσεως, ἀποχωρῶ ἤδη τῆς ἐπισκοπῆς μου, ἦν καὶ παρατίθημι εἰς τὴν πρόνοιαν τοῦ Ἁγίου Θεοῦ καὶ εἰς τὰς ἀγίας χεῖρας τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τὴν πατρικὴν μέριμναν τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως καὶ παρακαλῶ αὐτάς, ἵνα εὐαρεστηθῶσι καὶ παραδεχθῶσιν εὐμενῶς αὐτήν. Ὑποσημιοῦμαι εὐσεβᾶτως, εὐπειθέστατος † Ὁ Καρυστίας Μακάριος, ἐν ἀδείᾳ τῆς Ἱ. Συνόδου ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 21 διεκ. 1892 διατελῶν ἐν Μυκόνῳ λόγῳ ὑγείας αὐτοῦ»¹. Τὸ ζῆν ἐξεμέτρησε τῇ 26 Ἀπριλίου τοῦ 1898 ἐν τῇ ἐν Μυκόνῳ πατρικῇ αὐτοῦ οἰκίᾳ, κατωγείῳ καὶ ἀπερίττῳ. Τὰ ὄσπ' αὐτοῦ ἀναπαύονται σήμερον ἐντὸς τοῦ ἐν Μυκόνῳ ἐνοριακοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Παναχράντου.

Ὁ Καρυστίας Μακάριος (Καλλιάρχης), κατὰ τὴν μακρὰν αὐτοῦ ἀρχιερατείαν, ἀνεδείχθη ἄξιός τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ ἱεράρχης. Ἐποίμανε τὸ λογικὸν τοῦ Κυρίου ποίμνιον συνετῶς καὶ πράως, καὶ ἀφῆκε μνήμην ἀγαθῆν.

Διαπρεπῆς κατέστη διὰ τὴν μνημειώδη αὐτοῦ προσκόλλησιν εἰς τὰ πάτρια τῆς ἀμωμῆτου ἡμῶν θρησκείας, διότι μετὰ δυνάμεως οὐ τῆς τυχοῦσης ἐπετίθετο, προφορικῶς καὶ διὰ διατριβῶν, κατὰ τῶν ἀναιδῶς εἰς βάρος τοῦ ὀρθοδόξου Ἑλληνικοῦ λαοῦ προπαγανδίζόντων ἑτεροδόξων. Ἐν τῷ ἱερῷ αὐτοῦ ἀγῶνι ἐπετέθη κατὰ τοῦ διαβοήτου προτεστάντου Ἰωνᾶ Κίγγ, «ἱεραποστόλου» τοῦ προτεσταντισμοῦ ἐν Ἑλλάδι, δρῶντος σκανδαλωδῶς ἐν αὐτῇ, ἀπὸ τοῦ 1828 μέχρι τοῦ θανάτου του (1865).

Ὁ Μακάριος ἐν ἔργῳ αὐτοῦ «Οἱ δύο κληρικοί» (1863), μετὰ εὐτολμίας περισσῆς μαστίζει τοὺς ψευδαποστόλους τῶν προτεσταντῶν. Ὁ εἰς τὸ ἔργον ἐκεῖνο ἀπαντήσας Ἰωνᾶς Κίγγ, δέχεται τὴν «Ἀνασκευὴν ἢ ἀπάντησιν εἰς

1. Βασιλείου Ἀτέση, (νῦν Μητροπολίτου πρώην Λήμνου), Ἐπισκοπικὴ Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τόμος Α', Ἀθήναι, 1948, σελ. 74 κ. ἑ., τόμος Β', Ἀθήναι, 1953, σελ. 139, σημ. 1.

τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἰωνᾶ Κίγγ, ἀπευθυνθεῖσαν εἰς τὸν ἐπίσκοπον Καρυστίας, ἀπέναντι τῆς ὑπ' αὐτοῦ συνταχθείσης πραγματείας — Οἱ δύο κληρικοί — ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Ἐπισκόπου Καρυστίας Μακαρίου Καλλιάρχου» (Ἀθήναι, 1863). Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀνασκευαστικοῦ τούτου φυλλαδίου (σελίδες ἐν ὄλῳ 59), ὅπερ διενεμήθη «δωρεὰν τῷ ὀρθοδόξῳ πληρώματι», προτάσσεται ἐπιστολὴ τοῦ Μακαρίου, τὸ ὕφος τῆς ὁποίας εἶναι ἐνδεικτικὸν τῆς εὐφυχίας, καὶ τῆς προσηλώσεως τοῦ ἱεράρχου εἰς τὰ ἱερὰ πάτρια τῆς πίστεως ἡμῶν. Ἔχει δ' οὕτω: «Ὁ Ἐπίσκοπος Καρυστίας ἀντεπιστέλλον τῷ Κυρίῳ Ἰωνᾶ Κίγγ. Περιῆλθεν εἰς χεῖρας ἡμῶν τὸ ὑμέτερον φυλλάδιον ἐπιγραφόμενον «ἀπάντησις Ἰωνᾶ Κίγγ, πρὸς τὴν πραγματείαν τὴν ἐπιγραφομένην «οἱ Δύο κληρικοί» ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Καρυστίας Μακαρίου Καλλιάρχου». Τὸ φυλλάδιον τοῦτο, ὡς ψεύδους καὶ ἀμαθείας γέμον, καὶ κινάβρας ὄλως ἀπόζον θρησκευτικῆς δὲν ἐθεώρησα, τὸ κατ' ἀρχάς, ἄξιον τῆς τιμῆς τῆς ἀντιπαντήσεως· ἀλλ' ὠριμώτερον σκεφθεὶς ἔγνων ἐπὶ τέλους καλὸν νὰ τῷ ἀπονεύμω τὴν τιμὴν ταύτην, ἵνα μὴ παρεξηγηθείσης τῆς σιωπῆς μου σκανδαλισθῆ τις τυχὸν ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν ἀπλουστέρων ὀρθοδόξων· ὑμεῖς δὲ θρασυδένετες ἔτι μᾶλλον ἐν τῇ σιγῇ μας ταύτῃ, αὐθαδέστερον θηρεύετε τὸν προσηλυτισμόν, ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἑλληνικῷ ἐδάφει· τούτου ἔνεκεν εὐλογον ἐκρίναμεν νὰ σᾶς ἀπευθύνωμεν, λέγω, τὰς παρατηρήσεις μας, ἀπέναντι τῆς ἣν ἐλάβετε τὴν καλωσύνην νὰ μᾶς ἀποστείλιτε ἐπιστολῆς· καὶ δὴ ἀρχόμενοι τῶν παρατηρήσεων τούτων, σημειοῦμεν ἐν τῷ περιθωρίῳ ἡμῶν τὰς σελίδας τοῦ ὑμετέρου φυλλαδίου, πρὸς ἃς ἀνταποκρίνονται αἱ παρατηρήσεις μας αὐταί· οὕτω δὲ ποιοῦντες γινόμεθα σαφεῖς πρὸς τε ὑμᾶς, καὶ τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν. Ἐρρωσθε».

Εἶτα ἀκολουθεῖ σελίδα πρὸς σελίδα, μετὰ πειστικότητος καὶ μετὰ δυνάμεως λόγου, ἡ ἀναίρεσις τῶν ὑπὸ τοῦ Κίγγ ὑποστηριχθέντων ἐν τῇ πραγματείᾳ αὐτοῦ «Ἀπάντησις Ἰωνᾶ Κίγγ, πρὸς τὴν πραγματείαν τὴν ἐπιγραφομένην — Οἱ δύο κληρικοί — ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Καρυστίας Μακαρίου Καλλιάρχου». Ἀποκαλεῖ τὸν Κίγγ «μεγάλαυχον Φαρισαῖον», καὶ «σοφιστήν», καὶ διὰ τῆς ἑξῆς προσηγορίας καταλείπει τὸ ὑπέρρογον φυλλάδιον: «Στρέφων δὲ τὸν λόγον μου πρὸς ὑμᾶς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως, καὶ ἀδελφούς ἐν Κυρίῳ Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν ἀγαπητούς, τοὺς ἀνατολικούς λέγω ὀρθοδόξους, ἐντέλλομαι καὶ νουθετῶ ὑμᾶς ἀδελφικῶς μὴ προσέχειν τῇ παρὰ τοῦ εἰρημένου αἱρετικοῦ Κίγγ, καὶ τῶν ὁμοφρόνων αὐτοῦ πονηρᾷ καὶ διεφθαρμένην διδασκαλίᾳ, ἀλλὰ «τηρεῖν τὴν ἐντολὴν τῆς πίστεως ἡμῶν ἄσπιλον, ἀνεπίληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» ἣν καιροῖς ἰδίους δεῖξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ Κύριος τῶν Κυριευόντων» παρ' οὗ θέλετε λάβει τὸν τῆς δικαιοσύνης στέφανον, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὡς ἀγωνισάμενοι τὸν καλὸν τῆς

εὐσεβείας ἀγῶνα, καὶ τὴν παρακαταθήκην τῆς πίστεως ἄτρωτον καὶ ἀνόθευτον πάσης πλάνης καὶ αἰρέσεως διαφυλάξαντες.

Κἀγὼ δὲ ὀφείλων χάριν τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, καὶ ὅτι πιστόν με ἠγήσατο θέμενος εἰς διακονίαν, ἀπονέμω Αὐτῷ τὴν ἀνήκουσαν λατρείαν καὶ προσκύνησιν, δόξαν, τιμὴν, καὶ κράτος αἰώνιον Ἀμήν!.

Ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦ Ἐρνέστου Ρενάν ἐστράφη ὁ Μακάριος, ὅτε ἐν ἔτει 1865 ὁ Γάλλος συγγραφεὺς τοῦ παραδόξου βιβλίου «Βίος τοῦ Ἰησοῦ» ἐπεσκέφθη τὰς Ἀθήνας. Πληροφορηθεὶς ὁ Μακάριος ἐκ τῆς ἐφημερίδος «Παλιγγενεσία» τῆς 4 Φεβρουαρίου 1865, περὶ τῆς ἐπικειμένης ἀφίξεως τοῦ Ρενάν, ἐσκανδαλίσθη, ἐν τῷ ἀκραίονε αὐτοῦ ὀρθοδόξῳ ζήλῳ, καὶ ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 12 Φεβρουαρίου τῆς «Παλιγγενεσίας» ἐβεβαίον δι' ἐπιστολῆς αὐτοῦ, ὅτι «ἡ λυπηρὰ αὕτη εἰδήσις κατετάραξεν ὅλην τὴν ἐπαρχίαν Καρυστίας, μᾶλλον δὲ καὶ ὅλον τὸν νομὸν Εἰβορίας, ἐφ' οὗ καὶ ἡμεῖς κατοικοῦμεν, ὥς τοῦτο ἠκούσαμεν ἰδίως ὡσὶ καὶ ἐπληροφορήθημεν ἐκ διαφόρων κατοίκων τοῦ νομοῦ».

Διαμαρτυρούμενος δὲ κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, διότι «ἀντὶ αὕτη νὰ διατάξῃ τὴν αὐθωρεὶ ἀπέλασιν ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους τοῦ βροτολογίου τούτου τέρατος, ἐπέτρεψε καὶ εἰς τὰ Ἱερὰ βῆθρα τῶν χριστιανικῶν ἀνακτόρων νὰ πατήσωσιν οἱ βέβηλοι αὐτοῦ πόδες, καὶ εἰς δημοσίαν θέσιν νὰ διορισθῇ ὅτι δὲ ὁ ἐπίβουλος οὗτος τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἦλθεν ἐπίτηδες εἰς τὴν Ἑλληνικὴν χώραν ἵνα ἐξασκήσῃ τὸν προσηλυτισμὸν εἰς τὰ μισρὰ αὐτοῦ καὶ καταστρεπτικὰ τοῦ παντὸς κόσμου δόγματα, ἡ σ. Κυβέρνησις δὲν πρέπει ποσῶς νὰ ἀμφιβάλλῃ»¹.

Καὶ κατὰ τοῦ Ἀποστόλου Μακράκη (1831 - † 24 Δεκεμβρίου 1905), παρεκκλίναντος τῆς ὀρθοδόξου διδασκαλίας, ἐστράφη ὁ Καρύστου Μακάριος Καλλιάρχης. Οὕτω, ἐνῶ ἄλλοτε προέτρεπεν οὗτος τὸν Μακράκην νὰ ἐξεγείρῃ τὸν ὄχλον διὰ νὰ κατακάυσῃ τὸ Πανεπιστήμιον, εἰς ὑποσημειώσεις τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθείσης (ἐν Ἀθήναις, 1881) «Ἐκ τῶν τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου: Ἐρμηνείας εἰς τὴν πρὸς Κορινθίους Α' ἐπιστολὴν τοῦ Παύλου», ἀποκαλεῖ τούτον «αἰρετικόν», «σχισματικόν», «ὀρθολογιστὴν», «πεφουσιωμένον», «ἀλαζόνα», καὶ σχετλιάζει αὐτόν, γράφων «οὐαὶ τῷ ἀθλίῳ Μακράκῃ».

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἔργων αὐτοῦ, ἐδημοσιεύθησαν ὁ «Ἐλεγχος τῆς Ἰουδαϊκῆς πλάνης» (Ἀθήναι, 1864, σελίδες 114), «Ὑμνος ἐπιτάφιος, ψαλλόμενος τῇ 15 Αὐγούστου εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας, συντεθειὲς καὶ ἐκδοθεῖς ὑπὸ

1. Δημητρίου Σίμου Μπαλάνου Ἐρνέστος Ρενάν (Ἐπὶ τῇ ἑκατονταετηρίδι του), Ἀθήναι, 1923, σελ. 48 - 49.

Μακαρίου Καλλιάρχη Ἐπισκόπου Καρυστίας» (ἀνατυπωθεὶς ὑπὸ τοῦ Γέροντος Παΐσιου, Ἁγιορείτου, Ἁγιον Ὅρος 1932) κ.τ.λ.¹

Ὅθεν, τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ δρασὶν αὐτοῦ ἐκτιμῶσα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀφοῦ ἀπεδέχθη τὴν ἐκ τοῦ θρόνου τῆς Καρυστίας παραίτησιν αὐτοῦ, ἔγραψεν αὐτῷ, τῇ 4 Νοεμβρίου τοῦ 1896, ὅτι «μετ' ἄλλους ψυχῆς ἀνέγνω τὴν ἀπὸ 8 μηνὸς Ἀπριλίου ἐ.ξ. ἀναφορὰν ὑμῶν, ἐν ἣ ἀγγέλλετε αὐτῇ ὅτι διὰ τὸ βαθὺ γῆρας...παρατεῖσθε». Προσέθετε δέ, ὅτι «τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου οὐκ ἐπετόθουν ἀποδέξασθαι τὴν ἀπὸ τῆς διακονίας τῆς Ἐκκλησίας ἀπομάκρυνσιν ὑμῶν, διότι ἀποστεροῦνται ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ, ἐκτραφέντος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως, καὶ γενομένων τούτων ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἀγνοίᾳ»².

Εὐγένιος.

Μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Καρυστίας Μακαρίου τοῦ Καλλιάρχου, γενομένην ἀποδεκτὴν τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1896, ἡ ἐπισκοπὴ Καρυστίας καὶ αὐθις, ὡς ἐν ἔτει 1842, συνεχωνεύθη μετὰ τῆς, ὡς τότε ὠνομάζετο, Ἀρχιεπισκοπῆς Χαλκίδος, παραμείνασα συγχωνευμένη μέχρι τοῦ 1922, ὅτε ἐπανιδρύθη, δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2890 (21 Ἰουλίου) νόμου, «περὶ ἐπανιδρύσεως τῆς Ἐπισκοπῆς Καρυστίας». Κατ' ἀκολουθίαν ἡ διοίκησις αὐτῆς ἐγένετο ὑπὸ τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Χαλκίδος καὶ Καρυστίας, οὕτω καλουμένης μέχρι τοῦ ἔτους 1899, καὶ ἀπὸ τοῦ 1899 μέχρι τοῦ 1922 «Ἐπισκοπῆς Χαλκίδος καὶ Καρυστίας».

Οὕτω διάδοχος τοῦ Μακαρίου, ἀπὸ τοῦ 1896, ἐγένετο ὁ «ἀρχιεπίσκοπος Χαλκίδος καὶ Καρυστίας» *Εὐγένιος (Δεπάστας)*.

Οὗτος κατήγετο ἐκ τῆς νήσου Σίφου τῶν Κυκλάδων. Ἐμορφώθη θεολογικῶς εἰς τὴν τῆς Χάλκης Θεολογικὴν Σχολήν, ἀνῆκε δὲ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὡς κληρικός. Χάριν εὐρυτέρων σπουδῶν μετέβη εἰς τὴν Ρωσίαν, καὶ ἐκεῖθεν ἐπανελθὼν ὑπηρέτησεν εἰς διάφορα γυμνάσια τῶν Ἀθηνῶν. Τῇ 1 Αὐγούστου τοῦ 1893 ἐχειροτονήθη ἐν Ἀθήναις ἀρχιερεὺς ἕνα διακομιάνη τὴν «ἀρχιεπισκοπὴν» τῆς Χαλκίδος, διοχρεωθεὶς προηγουμένως νὰ ἀνασκευάσῃ διὰ λιβέλλου τὰ περὶ αὐτοῦ λεγόμενα, ὅτι ἀνῆκεν εἰς τὴν Μασσονικὴν στοάν. Μεταξὺ ἄλλων, εἰς τὸν ἀπὸ 18 Ἰουλίου τοῦ ὡς ἄνω ἔτους ὑποβληθέντα τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ λίβελλον αὐτοῦ, ἔλεγε: «μάρτυρα ἐπικαλούμενος τὸν Παντογνώστην Θεόν, διαβεβαίω τὴν Ἱερὰν Σύνοδον ὅτι... οὔτε ἀνῆκον οὔτε ἀνήκω εἰς τὴν μασσονικὴν ἐταιρείαν... τυγχάνω τέκνον πιστὸν καὶ ὀρθόδοξον».

1. Γ. Ι. Φουσάρα *Εὐβοϊκὴ Βιβλιογραφία*, τεῦχος πρῶτο (1473-1906), Ἀθήνα 1955, σελ. 73 (279,284), 74 (285, 288), 75 (291, 295), 76 (298), 79 (318), 98 (437), 125 (603).

2. Βασιλείου Ἀτέση, ἔνθα ἀνωτέρω, τόμος Α', σελ. 75.

Ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1896 μέχρι τῆς 28 Ἰουλίου τοῦ 1902, ὅτε ἀπεβίωσε, διώκησε τὴν ἐπαρχίαν Καρυστίας, ὡς «Χαλκίδος καὶ Καρυστίας»¹.

Παντελεήμων.

Ὁ διαδεχθεὶς τὸν Χαλκίδος καὶ Καρυστίας Εὐγένιον, *Παντελεήμων* (*Κριεζῆς*), ὑπῆρξεν «εἰς βλαστὸς τῆς περικλεοῦς ἔθνικῆς οἰκογενείας τῶν Κριεζῆ», ἐν Ὑδρᾷ γεννηθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 1864. Τὰ πρῶτα γράμματα ἐδιδάχθη ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ αὐτοῦ πατρίδι, καὶ εἶτα ἐφοίτησεν εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις ἱστορικὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ριζάρειον Σχολήν. Ἀκολούθως ἐμορφώθη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου. Ἀναγορευθεὶς δὲ προλύτης τῆς Θεολογίας, μετέβη εἰς Γερμανίαν πρὸς ἀνωτέρας θεολογικὰς σπουδὰς. Ἐν ἔτει 1895 ἐχειροτονήθη πρεσβύτερος, καὶ διετέλεσεν ἐφημέριος τοῦ ἐν Ἀθήναις ἱεροῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Εἰρήνης, καὶ καθηγητὴς Ἑλληνικοῦ Σχολείου, τοῦ Διδασκαλείου, καὶ τῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς τῶν Ἀθηνῶν. Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1906 ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος Χαλκίδος καὶ Καρυστίας, καὶ «πεντάμηνον μόλις περίπου κλείσας τὸν θρόνον τῆς κληρωθείσης αὐτῷ πνευματικῆς παροικίας καὶ εἰς τοσοῦτον ἔξαρθεὶς ὑψος πνευματικῆς ἐργασίας καὶ δράσεως», ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ τῇ 4 Ἀπριλίου τοῦ 1907. Ἦτο λόγιος ἱεράρχης. Ἐν ἔτει 1898 ἐδημοσίευσεν ἐν Ἀθήναις ἔργον αὐτοῦ, ὑπὸ τὸν τίτλον «*Ἡ θεία κλῆσις ἐπὶ τὴν ποιμαντορίαν*»².

Χρῦσανθος.

Τοῦ Χαλκίδος καὶ Καρυστίας Παντελεήμονος (*Κριεζῆ*) διάδοχος ἐγένετο ὁ *Χρῦσανθος* (*Προβατᾶς*), ὅστις ἐγεννήθη ἐν Καβαλλουρίῳ τῆς Κερκύρας ἐν ἔτει 1869. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἐγκυκλίου μορφώσεώς του ἐν τῇ γενετείρᾳ, ἐστάλη ἐν ἔτει 1903 ἐφημέριος τῆς ἐν Ἰταλίᾳ Ἑλληνικῆς Κοινοτήτος τοῦ Βορινδησίου. Ἀφοῦ δὲ ἐπ' ὀλίγον διέμεινεν ἐκεῖ, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, διορισθεὶς ἐν συνεχείᾳ Ἡγούμενος τῆς παρὰ τὴν Λίμνην τῆς Εὐβοίας Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Γαλατάκη, τὴν ὁποίαν ὁμολογουμένως ἀνεδιοργάνωσε. Ἡγούμενος ὢν τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς, ἐφοίτα εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου, τιμώμενος ὑπὸ τῶν Καθηγητῶν καὶ τῶν φοιτητῶν, διὰ τὴν τοῦ ἡθους χρηστότητα. Τῇ 14 Ἰουλίου τοῦ 1907 ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος «Χαλκίδος καὶ Καρυστίας». Ἀφοῦ δὲ ἐποίμανε θεοφιλῶς καὶ πράως τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ χριστεπώνυμον πλῆρωμα, μετέστη πρὸς Κύριον, τῇ 22 Ὀκτωβρίου τοῦ 1921. Διατηρεῖται εἰσέτι ἐν τῇ Εὐβοίᾳ ἡ μνήμη αὐτοῦ ὡς καλοῦ ποιμένος, συνειῶς καὶ ἀγαθῶς διακυβερνήσαντος τὴν ἐν Εὐβοίᾳ Ἐκκλησίαν, ἐπὶ μίαν δεκαπενταετίαν περίπου. Ὁ τάφος αὐτοῦ εὐρίσκεται εἰς τὸν περίβολον τοῦ ἐν Χαλκίδι ἱεροῦ

1. Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου *Θέμελη* Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Εὐρίπου διὰ μέσου τῶν αἰώνων, Ἀθήναι, 1952, σελ. 57.

2. Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου *Θέμελη*, ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 57-58.

Ναοῦ τῆς «Παναγίτσας», τὸν ὁποῖον ἀναλώμασιν ἰδίους ἀνήγειρεν. Ἐν ἔτει 1913 ἐξεδόθη ἔργον αὐτοῦ, ὑπὸ τὸν τίτλον «Χρυσάνθου Ἐπισκόπου Χαλκίδος καὶ Καρυστίας Λόγοι καὶ Ἐγκύκλιοι» τόμος Α', ἐν Ἀθήναις, φέρον μετὰ τὸν τίτλον τὸ ἀγιογραφικὸν χωρίον: «Σὺ δὲ λάλει ἃ πρόπει τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ» (Πρὸς Τίτον Β', 1)¹.

Παντελεήμων.

Ἡ ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1896 (μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Καρυστίας Μακαρίου τοῦ Καλλιάρχου) διὰ δευτέραν φορὰν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου συγχωνευθεῖσα ἐπισκοπὴ Καρυστίας μετὰ τῆς τῆς Χαλκίδος, ἐπανιδρύθη διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2890 (21 Ἰουλίου) νόμου τοῦ ἔτους 1922. Ἀρχιερεὺς δὲ αὐτῆς, ὡς «Καρυστίας καὶ Σκύρου», ἐξελέγη ὁ Παντελεήμων (Φωστίνης).

Ὁ ἱεράρχης οὗτος (κατὰ κόσμον Παντελεήμων) ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1888 ἐν Κρανιδίῳ τῆς Ἐρμιονίδος τοῦ νομοῦ Ἀργολίδος. Τὴν ἐγκύκλιον μόρφωσιν ἔλαβεν ἐν τῇ γενετείρᾳ αὐτοῦ, τὴν δὲ γυμνασιακὴν ἐν Πειραιεῖ. Ἀκολούθως ἐφοίτησεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου, λαβὼν τὸ πτυχίον ἐν ἔτει 1912. Ἐκάρη μοναχὸς ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ὑδρας. Ἐν ἔτει 1909 ἐχειροτονήθη διάκονος ὑπὸ τοῦ Ὑδρας καὶ Σπετσῶν Ἰωάσαφ, πρεσβύτερος δ' ἐν ἔτει 1912 (17 Ὀκτωβρίου), διορισθεὶς προηγουμένως ἱεροκῆρυξ Ἀργολίδος. Ὡς ἱεροκῆρυξ, κατὰ τὴν τότε γενομένην ἐπιστροφάτευσιν ἠκολούθησεν ἐθελοντικῶς τὸν 8ον Σύνταγμα Ναυπλίου. Ἀφοῦ οἱ Βαλκανικοὶ πόλεμοι ἔληξαν, ἀπεσπάσθη ὡς ἱεροκῆρυξ εἰς τὴν Β. Ἠπειρον. Κατὰ μῆνα Δεκεμβρίου τοῦ 1913 μετετέθη ὡς ἱεροκῆρυξ εἰς τὴν, ὡς τότε ὠνομάζετο, Ἱερὰν Μητρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν, παραμείνας ὑπὸ τὴν ἰδιότητα αὐτοῦ ταύτην μέχρι τῆς 17 Δεκεμβρίου τοῦ 1922, ὅτε ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Μητροπολίτης Καρυστίας καὶ Σκύρου, χειροτονηθεὶς τῇ 24 Δεκεμβρίου 1922 ὑπὸ τῶν, Δημοτριάδος Γερμανοῦ, Ναυπακτίας (νῦν Φθιώτιδος) κ. Ἀμβροσίου, Τρίκκης καὶ Σταγῶν Πολυκάρπου, Κορινθίας Λαμασκηνοῦ, Κερκύρας (νῦν Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου) κ. Ἀθηναγόρου, καὶ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Ἀνδρέου. Ἐν ἔτει 1943 (Γερμανοϊταλικὴ ἐν Ἑλλάδι Κατοχή), παραιτηθεὶς τῆς διοικήσεως τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως, μετέβη εἰς τὴν Μέσσην Ἀνατολήν, κληθεὶς ὑπὸ τῆς ἐν Καῖρῳ Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Κατ' Αὐγούστον τοῦ ἔτους 1944 διορίσθη Ἀρχιερεὺς τῶν Ἐνόπλων Ἑλληνικῶν δυνάμεων². Ἀρχιερεὺς τῶν Ἐνόπλων Ἑλληνικῶν δυνάμεων διετέλεσε μέχρι τῆς 26

1. Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελη, ἔνθα ἀνωτέρω, σελ. 58.

2. Πρὸβλ. «Ἀναγκαστικὸς νόμος ὑπ' ἀριθ. 3306 (τῆς 11 Αὐγούστου τοῦ 1944), περὶ τρόπου διορισμοῦ καὶ καθορισμοῦ καθηκόντων Ἀρχιερέων τῶν Ἐνόπλων Ἑλληνικῶν δυνάμεων» ἐν Ἐφημερίᾳ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Καῖρῳ τῇ 12 Αὐγούστου 1944, τεύχος Α', ἀριθ. φύλλου 28, σελ. 11—12.

Σεπτεμβρίου τοῦ 1946, ὅτε ἐξελέγη Μητροπολίτης Χίου, διακυβερνῶν τὴν παροικίαν ταύτην μέχρι σήμερον ¹. Ὡς Μητροπολίτης Καρυστίας καὶ Σκύρου ἵδρυσεν ἐν Κύμῃ, κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1927, τὸ Ἱερὸν Τάγμα τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, τοῦ ὁποίου ἡ ἔδρα μετεφέρθη εἰς Χίον, ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως αὐτοῦ ὡς Μητροπολίτου Χίου ².

Ὁ ἀπὸ Καρυστίας καὶ Σκύρου Σεβασμιώτατος Χίου κ. Παντελεήμων ἐξέδωκε τὰ κάτωθι ἔργα, ἐποικοδομητικοῦ, ἐθνικοῦ καὶ πατριωτικοῦ περιεχομένου: «Ἐκκλησιαστικοὶ λόγοι», «Πράγματα καὶ στοχασμοί», «Ἀπὸ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς» (τόμος Α', Ἀθῆναι 1939), «Ἀπὸ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς» (τόμος Β', Ἀθῆναι 1939), «Γύρω στὶς αἰώνιες ἀλήθειες» (Ἀθῆναι 1940), «Ἀγῶνες κάτω ἀπὸ τὰ δεσμά» (Ἀθῆναι 1946), «Οἱ φίλοι τοῦ Θεοῦ» (Ἀθῆναι 1948), «Ἀπόστολοι» (Ἀθῆναι 1949), «Ἐνῶ κυλᾷ ἡ ζωὴ» (Ἀθῆναι 1949), «Ἀκτίνες καὶ σύννεφα» (Ἀθῆναι 1949), «Πραγματικότητες καὶ ὄνειρα» (Ἀθῆναι 1950), «Στὸ μυροβόλο νησί» (Ἀθῆναι 1950), «Ὁ Κομμουνισμὸς» (Ἀθῆναι 1950), «Θεμέλια γαλανόλευκα» (Ἀθῆναι 1953), «Ὁ Ἀντίχριστος ἔλλοχεύει» (Ἀθῆναι 1954), «Σπορὰ καὶ θερισμὸς» (Ἀθῆναι 1954), «Ἀνθόνερα ἀπὸ τῆ Χίο» (Ἀθῆναι 1954), «Συναπαντήματα στὸ δρόμο τῆς ζωῆς» (Ἀθῆναι 1954), «Πόθοι, ἀπογοητεύσεις, ἐλπίδες» (Ἀθῆναι 1954), «Ἀγῶνες γιὰ τὴν Πατρίδα στὴν ξενητείαν» (Ἀθῆναι 1955), «Τὸ κανονικὸν σύστημα τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (Ἀθῆναι 1955), «Στοῦ Θεοῦ τὸ δρόμο» (Χίος 1955). Τὸ σύνολον τῶν σελίδων τῶν ὡς ἄνω ἔργων, καὶ τῶν ἐν περιοδικοῖς καὶ ἐφημερίσι δημοσιευθέντων ἄρθρων, ὑπερβαίνει τὰς πέντε χιλιάδας.

Ἀνανίας.

Τὸν Καρυστίας καὶ Σκύρου κ. Παντελεήμονα διεδέχθη ὁ νῦν τὴν Θεόσωστον Ἱερὰν ταύτην Μητρόπολιν θεοφιλῶς ποιμαίνων Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καρυστίας καὶ Σκύρου κ. Ἀνανίας.

Ἡ Αὐτοῦ Σεβασμιότης (κατὰ κόσμον Ἀντώνιος Ἰωάννου Μάρος) ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1882 εἰς τὸ Χριστὸν τῆς Παρνασσίδος, ἔνθα καὶ ἔτυχε

1. Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἀριθ. φύλλου 295 (τεῦχος Γ') τῆς 27 Δεκεμβρίου 1922, σελ. 1977. Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 345 (τεῦχος Γ') τῆς 15 Δεκεμβρίου 1943, σελ. 1564, ἔνθα ἀναφέρεται, ὅτι «... γίνεται δεκτὴ ἡ ἀπὸ τοῦ θρόνου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρυστίας καὶ Σκύρου ὑποβληθεῖσα ἀπὸ 19 Φεβρουαρίου 1943 παραίτησις διὰ σοβαροῦς λόγους ὑγείας τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καρυστίας καὶ Σκύρου Παντελεήμονος». — Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἀριθ. φύλλου 137 (τεῦχος Α') τῆς 8 Ἰουλίου 1946, σελ. 617. Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἀριθ. φύλλου 277 (τεῦχος Γ') τῆς 11 Ὀκτωβρίου 1946, σελ. 1738.

2. Νικολάου Ξ. Καράπα Κύμη ὁ ἐξώστης τοῦ Αἰγαίου, Ἀθῆναι 1955, σελ. 90 κ. ἑ.

τῆς ἐγκυκλίου μορφώσεως. Τὴν γυμνασιακὴν αὐτοῦ παιδείαν ἔλαβεν ἐν Ἀμφίση καὶ Ἀθήναις. Ἐν ἔτει 1914 ἔλαβε τὸ πτυχίον τῆς ἐν Ἀθήναις Θεολογικῆς Σχολῆς. Ἐκάθη μοναχὸς ἐν τῇ ἱστορικῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ Παρνασσίδος, ἐν ἣ ὁ Σαλώνων Ἡσαΐας, τῇ 26 Μαρτίου τοῦ 1821, ὕψωσε τὴν σημαίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως. Διάκονος χειροτονήθη τὸ 1904 ἐν τῇ ὡς ἄνω Ἱερᾷ Μονῇ, ὑπὸ τοῦ Φωκίδος Ἀμβροσίου, πρεσβύτερος δὲ ἐν ἔτει 1917 ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Σοφίας Πειραιῶς, ὑπὸ τοῦ Φθιώτιδος Ἰακώβου. Διετέλεσεν ἱεροκῆρυξ καὶ τοποτηρητῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ὑδρας καὶ Σπετσῶν, πρωτοσύγκελλος καὶ τοποτηρητῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φωκίδος, καὶ ἱεροκῆρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν. Ἐπίσης ὑπηρέτησεν ὡς στρατιωτικὸς ἱερεὺς ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, καὶ ὡς καθηγητῆς. Τῇ 2 Δεκεμβρίου 1943 ἐξελέγη Μητροπολίτης Καρυστίας καὶ Σκύρου, χειροτονηθεὶς ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ἱερῷ ναῷ τῶν Ἀθηνῶν τῇ 5 Μαρτίου 1944 ὑπὸ τῶν, Ἀθηνῶν Δαμασκηνοῦ, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακείμ, Δράμας κ. Γεωργίου, Φωκίδος κ. Ἀθανασίου, καὶ Ἀργολίδος (νῦν Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας) κ. Ἀγαθονίκου¹.

Ἐκτοτε μέχρι σήμερον διοικεῖ τὴν κληρωθεῖσαν αὐτῷ Ἱερὰν ταύτην Μητρόπολιν. Τῇ 13 Ὀκτωβρίου 1945 ἐξελέγη Μητροπολίτης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν, ἀλλὰ δὲν ἀπεδέχθη τὴν μετάθεσιν.

Ἐδημοσίευσεν πραγματείαν περὶ τοῦ Ἐπισκόπου Σαλώνων Ἡσαΐου (Ἀθῆναι, 1931), ἄρθρα δ' αὐτοῦ καὶ λόγοι ἔχουσι δημοσιευθῆ εἰς τὸν «Ἱερὸν Σύνδεσμον», καὶ εἰς ἐφημερίδας. Ἐν τῇ Κύμῃ, ἔδρα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἀνφοδόμησε Μητροπολιτικὸν οἶκημα (1948-1952).

Ταῦτα, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς Ἱεράρχας τῆς ἐν λόγῳ ἐκκλησιαστικῆς παροικίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Εἰς τὸ τελευταῖον κεφάλαιον τῆς Ἱστορίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρύστου περιλαμβάνονται ἀξίαι μνείας ἱστορικαὶ πληροφορίαι, σχετιζόμεναι μὲ τὴν ἐν λόγῳ ἐκκλησιαστικὴν παροικίαν, μὴ δυνάμεναι ὁμως νὰ ἐνταχθῶσιν εἰς τὰ προσηγηθέντα τοῦ παρόντος κεφάλαια.

α) Ἐλέχθη ἐν τῷ δευτέρῳ κεφαλαιῷ, ὅτι ἐν Εὐβοίᾳ ὁ Χριστιανισμὸς κατέκτα σὺν τῷ χρόνῳ προϊόντι ἔδαφος, ὑποτάσσων τὸν ἐθνικισμὸν, ὅστις τελικῶς κατενικήθη. Ἐκ τοῦ οἰκοδομικοῦ δι' ὄλικοῦ τῶν ναῶν τῶν ἐθνικῶν ἐχρησιμοποιήθη, ὑπὸ τῶν χριστιανῶν τῆς ὑπ' ὄψιν ἐκκλησιαστικῆς ἐπαρχίας,

1. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 75 (τεύχος Γ') τῆς 30 Μαρτίου 1944, σελ. 343.

μέρος τι διὰ τὴν ἀνάγερσιν ἱερῶν ἐκκλησιῶν. Τὰ χρησιμοποιηθέντα ἐκεῖνα κτιριακὰ λείψανα τοῦ ἀποθανόντος εἰδωλολατρικοῦ κόσμου, σώζονται μέχρι τῆς σήμερον ἐν τῇ εἰρημένῃ περιοχῇ, μεταβιβασθέντα διὰ τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν, διὰ μέσου τῶν εἴκοσιν ἑκατοντάδων ἐτῶν, αἵτινες παρήλθον ἔκτοτε μέχρι τοῦ νῦν.

Οὕτω, ἀρχαία ἐπιγραφή ἐπὶ πλακὸς ἐκ μαρμάρου, φέρουσα τὰς λέξεις : «Εὐθύνομος τὸν πατέρα ἑαυτοῦ Εὐθύδομον Αὐτονόμον», εὐρίσκεται ἐντετοιχισμένη εἰς τὸν ἐν Καρύστῳ ἱερὸν ναὸν τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος. Εἰς τὸν ἴδιον ναὸν διατηροῦνται εἰσέτι ἀρχαῖαι πλίνθοι, καὶ λοιπὰ λείψανα οἰκοδομικῆς, τὰ ὁποῖα μαρτυροῦσιν ὅτι ὁ Χριστιανικὸς οὗτος ἱερὸς ναὸς ἔχει κτισθῆ ἐπὶ θέσεως ἀρχαίου εἰδωλολατρικοῦ ναοῦ, ἴσως τοῦ Διὸς Σωτῆρος.

Ἐπὶ πλακὸς ἐκ λίθου λευκοῦ, εὐρεθείσης κατὰ Μάρτιον τοῦ 1849 εἰς τὸν ἐν Στύροις τῆς Καρύστου ἱερὸν ναὸν τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, καὶ ἤδη χρησιμοποιουμένης ὡς ἀγίας Τραπεζῆς αὐτοῦ, ὑπάρχει ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή :

«.....αι.....ς».

[Π]ολύ [α]ρος

Καλλίστρατος

Φιλωτάδης

Ἱεροποιήσαν

τες ἀνέθησαν [τ]ὴν κρήνην

Ἀσκληπιῷ

Ἱεραρχος

Ἐπο[ί]ει».

Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης εἰδικὸς μελετητῆς ἐξάγει τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ ὡς ἄνω ἱερὸς τῶν Εἰσοδίων ναὸς κατέχει τὴν θέσιν τοῦ ἐν Στύροις εἰδωλολατρικοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ¹.

β) Ὁ Στράβων, ὁμιλῶν περὶ τῶν πόλεων τῆς Εὐβοίας, τῆς Καρύστου, Μαρμαρίου, καὶ Κυστήρας, λέγει : «Κάρυστος δ' ἔστιν ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Ὀχη¹ πλησίον δὲ τὰ Στύρα καὶ τὸ Μαρμάριον, ἐν ᾧ λατόμιον τῶν *Καρυστίων κίωνων* [ὑπήρχεν ἐκεῖ καὶ ἀμιάντος λίθος], ἱερὸν ἔχον Ἀπόλλωνος Μαρμαρίου»². Οἱ Καρύστιοι κίονες καὶ τὸ Καρύστιον μάρμαρον, ἐκόσμησαν πλείστους μεγαλοπρεπεῖς τοῦ Χριστιανισμοῦ ναοὺς, καὶ δὴ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, πλείστοι τῶν ὁποίων ὑπῆρξαν, ὡς γνωστόν, κτίτορες μεγαλοπρεπῶν καὶ ἱστορικῶν ἱερῶν ναῶν. Ὁ πολυθρόνλητος ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἰς τὴν ἐσωτερικὴν αὐτοῦ ὀρθομαρμάρωσιν, μεταξὺ τῶν ἄλλων πλακῶν ἐξ ἐκλεκτῶν λίθων, φέρει, ἡ

1. *Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελη Ἀρχαὶ καὶ διάδοσις τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν Εὐβοίᾳ*, Θεσσαλονίκη 1954, σελ. 31 - 32.

2. *Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς*, Ἀθῆναι, ἔτος 1851, σελ. 1146.

μᾶλλον ἔφερον ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σιλενταρίου, λίθον Καρύστιον (ἐκ Καρύστου τῆς Εὐβοίας) «*χλωρὸν πρασινόλευκον*»¹. Ὡς εἶναι δὲ φυσικόν, καὶ εἰδωλολατρικοὶ ναοὶ ἔκοσμοῦντο διὰ Καρυστίου μαρμάρου, ὡς ἐπίσης καὶ Βυζαντιναὶ Μοναί, καὶ ἀνάκτορα αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους.

γ) Ἐκ τῆς πρωτοχριστιανικῆς, περαιτέρω, περιόδου ἀξιοσημείωτος τυγχάνει ἡ ἀνεξακρίβωτος εἰδησις, καθ' ἣν ὁ ἀρχων τῆς Καρύστου *Παρμενίων ὁ Καρυστινός*, κατὰ τὸν διωγμὸν ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Νέρωνος (64 μ. Χ.) συνετέλεσε, καθ' ὃ εἰδωλολάτρης, νὰ μαρτυρήσωσιν ὑπὲρ Χριστοῦ χριστιανοὶ τινὲς ἐν Κορίνθῳ, τοὺς ὁποίους ἀνόμαξε χλευαστικῶς «ὀπαδοὺς τῆς κεφαλῆς τοῦ ὄνου», κατηγορία τὴν ὁποίαν ἀναφέρει εἰς τὸν «Ὀκτάβιον» αὐτοῦ ὁ Μινοῦκιος Φήλιξ, ἕξ ἐθνικῶν χριστιανός, ζήσας κατὰ τὸ δευτέρον ἥμισυ τῆς δευτέρας, καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς τρίτης ἑκατονταετηρίδος².

δ) Εἰς τὴν σημερινὴν μητροπολιτικὴν περιοχὴν τῆς «Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρυστίας καὶ Σκύρου» ἦτο ἄλλοτε, καὶ συγκεκριμένως ἀπὸ τῆς ἕκτης μέχρι τῆς δεκάτης ἕκτης ἑκατονταετηρίδος, ἡ ἔδρα τῆς ἐπὶ δέκα ἑκατονταετηρίδας διαλαμψάσης *ἐπισκοπῆς Αὐλώνος* (τὸ σημερινὸν Αὐλωνάριον), γνωστοὶ ἐπίσκοποι τῆς ὁποίας εἶναι ὁ Σωτήρ, μετασχὼν τῶν ἐργασιῶν τῆς Εἰς ἐν Κων)πόλει Οἰκουμενικῆς Συνόδου (553), καὶ ὁ Λαυρέντιος, φερόμενος ὑπογεγραμμένος εἰς πατριαρχικὸν σιγίλλιον τοῦ ἔτους 1565. Ὡσαύτως εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν ἦτο ἡ ἔδρα τῆς ἐπισκοπῆς τῶν *Ζάρκων*, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα ἀναφέρεται ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐν τῇ Εὐβοίᾳ Φραγκοκρατίας (ἀρχαί τῆς ΙΓ' ἑκατονταετηρίδος)³.

ε) Ἀξιοσημείωτος τυγχάνει καὶ ἡ κατωτέρω πληροφορία. Κατὰ τὸ ἔτος 872 μ. Χ. κυνηγοί, πιθανῶς ἐκ τῆς νοτίου Εὐβοίας προερχόμενοι, ἀνεκάλυψαν ἐν Πάρῳ τὴν ἐκ Μηθύμνης τῆς Λέσβου καταγομένην ἁγίαν Θεοκτίστην, εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ παράκλησιν αὐτῆς ἐκόμισαν ἕξ Εὐβοίας ἐντὸς πυξίδος μερίδα τῆς θείας Εὐχαριστίας, τὴν ὁποίαν κοινωμήσασα ἡ ἁγία γυνὴ ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ⁴.

στ) Ἡ περίοδος, ἀκολούθως, τῆς ἐν Εὐβοίᾳ Φραγκοκρατίας (1205-1470) εἶχεν ὡς συνέπειαν νὰ καταπιέζωνται αἱ ὁρθόδοξοι χριστιανικαὶ συνειδήσεις τῶν κατοίκων τῆς νήσου διὰ τῶν *καπικῶν*⁵, οἱ ὁποῖοι, ὡς ἐλέγχθη

1. Γεωργίου Α. Σωτηρίου Ἡ Ἁγία Σοφία Κωνσταντινουπόλεως, ἔκδοσις Β', Ἀθῆναι, σελ. 81-82.

2. Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελη, ἐνθά ἀνωτέρω, σελ. 17.

3. Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελη Αἱ Ἐπισκοπαὶ Πορφύρου, Αὐλώνος, Αἰδηψοῦ, Ζάρκων, καὶ Καναλίων, Ἀθῆναι 1951, σελ. 11-15, καὶ σελ. 19-20.

4. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, Ὁ ὄσιος Λουκάς «ὁ Νέος», Ἀθῆναι 1935, σελ. 8.

5. Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελη Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Εὐβοίου διὰ μέσου τῶν αἰώνων, Ἀθῆναι 1952, σελ. 30-31.

ἀνωτέρω, κατήργησαν, σὺν ἄλλαις, καὶ τὴν τῆς Καρύστου ἐπισκοπήν.

Κατὰ ταύτην τὴν περίοδον, Καρυστινή τις γυνὴ μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν δι' ἰδιωτικὰς αὐτῆς σοβαρὰς ὑποθέσεις. Ἀσθενήσασα ὁμως σοβαρῶς, ἔτυχε μεγάλης πατρικῆς στοργῆς ἐκ μέρους τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου τοῦ Κυπρίου (1283-1289), ὁ ὁποῖος ἔγραψε χάριν τῆς εἰρημένης γυναικὸς ὡραίαν καὶ χαρακτηριστικὴν ἐπιστολὴν «τῷ πρωτοσεβάστω καὶ πρωτοβεστιαρίῳ», ἣ ὁποία ἔχει ὡς ἑξῆς: «Τὸ ταλαιπώρον γύναιον, ἣ Καρυστινή, ὑπὲρ ἧς πολλάκις, ξένην ὑποστάσης ἀδικίαν, δεηθεὶς οἶδα καὶ ἀποτυχὼν πρότερον ἐκ τῆς ἄγαν ἀπορίας εἰς νόσον ἐμπεσεῖν κινδυνεύουσα καὶ ἐμπεσοῦσα, νῦν ἤδη καὶ εἰς θάνατον ὑπὸ τῆς νόσου ἐπείγεται. Κεῖται λοιπὸν τὰ ἔσχατα καὶ φθειρομένη καὶ πνέουσα· συγγενῆς οὐ παρακάθηται· ξένην γὰρ τὴν ἡμετέραν ταύτην πατεῖ, καὶ εἴτις αὐτῇ πλησίον ἦν, ἀπὸ μακρόθεν ἴσταται· ἰατρὸς οὐκ ἐπισκέπτεται· εἰ γὰρ καὶ περιφανῶς ἡ τέχνη φιλόφρωνος, ἀλλ' οἷ γε προϊστάμενοι τῆς τέχνης ἀφιλοφρόνως τοὺς μὴ τοὺς μισθοὺς προτεινομένους παρέχοντα· φίλοι καὶ συνήθεις οὐ πάροισι· πόθεν γὰρ παρέσονται τῇ ἔξ Εὐβοίας ἐν Βυζαντίῳ δυστυχούσῃ τοσοῦτον, ἢ γε κἂν ἐν αὐτῇ τῇ πατρίδι οὕτω κακῶς προᾶξι συμβέβηκεν, οὐδεὶς ἂν παρέμεινε φίλος τοῦ μὴ ἐμποδῶν, ἢ φησιν ἢ παροιμία, γενέσθαι. Ἐμὲ ἔχρῃ τῇ ἀνθρώπῳ ἐπικουρον ἐπιστῆναι, ἐμὲ ὅς ἀντὶ πατρὸς κινδυνευόντων τε καὶ ἀπορουμένων προβέβλημαι· ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ κέκτημαι τι, ὅθεν ἐπικουρητέον ἔστιν αὐτῇ· ὁ γὰρ πατριαρχῶν οἶκος ἦν πάσαις ποτὲ δυστυχούσιν ἀνθρώποις οἶκος καὶ λιμὴν ἀναψύξεως, ὅτε δηλαδὴ καὶ πολλὰ κεκτημένος ἦν· νυνὶ δὲ βραχέα μὲν ἔχει, ἐκδαπανᾶται δὲ ὅσα περ ἔχει, οὐ μὴν δὲ τοῖς πᾶσιν ἐπαρκεῖ τῶν ἀπόρων κατὰ κλέος τῆς ἀνωθεν εὐδαιμονίας μυρίων προσιδόντων αὐτῷ. Ὅθεν κἂν τις ποτε πρὸς τὰς αἰτήσεις ἀπαγορεύσας, ὅπερ ἐστὶν ἐξείποι, καὶ τὴν ἀπορίαν διεξίει καὶ τὴν δαπάνην ἐνταῦθα τὸ ἀλγεινότερον, οὔτε πιστεύεται τὰ πιστότατα λέγων, αὐτῆς καὶ ταῦτα τῆς αἰσθήσεως ἐπέκεινα λόγου παντὸς τῶν ἀποριῶν ἐνεργεστάτας παρεχομένης τὰς πίστεις, καὶ φιλοχρηματώτατος ὁ πατριάρχης καὶ ἀπληστότατος ἀκούει καὶ φειδωλότατος. Τί οὖν; ἀβοήθητον εἰς τὸ παντελὲς ἀπολεῖται τὸ γύναιον; μηδαμῶς, ᾧ χρηστέ, ἀλλ' ὑμεῖς γε, οἷς ἔχειν δέδωκεν ὁ Θεός, καὶ ἔχοιτέ γε αἰεὶ ἐκεῖθεν λαμβάνοντες, χεῖρα δρέξατε, καὶ τι τῶν εἰς βοήθειαν δυνατῶν ἐπορέξατε. Δίκαιον δὲ πάντως φιλοφρόνων ὑμῶν ἀπολαύειν, οὐ μόνον ὅτι μακρόθεν ὑμῖν ἰκέτις ἦκει, ἀλλ' ὅτι κάκεινα, ὑπὲρ ὧν ἦκει, οὐχ ἕτερός τις αὐτήν, ἀλλ' οἱ βασιλέως ὑπηρετῆται καὶ ὑπὲρ βασιλέως ἀφηροκέναι νομίζονται»¹.

ζ) Ἐκ τῆς πρὸ τῆς Φραγκοκρατίας ἐν Εὐβοίᾳ χρονικῆς περιόδου, σώζεται μέχρι σήμερον ἡ *Ἱερά Μονὴ τῶν Λευκῶν*, κειμένη πλησίον τοῦ Ἀῦλω-

1. *Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος*, τόμος Δ' (1909) σελ. 121-122.

ναρίου. Χρονολογία ἐπὶ ἐπιγραφῆς, ἐπὶ μικρᾶς μαρμαρίνης πλακός, εὕρισκομένης δεξιὰ τῆς δυτικῆς εισόδου τοῦ ναοῦ τῆς Μονῆς, μαρτυρεῖ ὅτι ὁ ναὸς τῆς Μονῆς ταύτης ἀνεκαινίσθη ἐν ἔτει 1050, «διὰ Νικοδήμου μοναχοῦ, ἐπὶ βασιλέως Μανουὴλ Κομνηνοῦ». Σήμερον ἢ ἐν λόγῳ Μονῆ εἶναι γυναικεία καὶ τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους, ἐνῶ ἄλλοτε ἐτιμᾶτο ἐπ' ὀνόματι τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου. Ἡ μετατροπὴ τῆς ὀνομασίας τοῦ ἱεροῦ τῆς Μονῆς ναοῦ ἐγένετο ἐν ἔτει 1835, ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ στρατηγὸς τῆς ἐν Εὐβοίᾳ Ἐπαναστάσεως Νικόλαος Κριεζώτης, ἀσθενήσας βαρέως καὶ ἰαθεῖς, ἀφιέρωσεν εἰς τὴν ἱερὰν Μονὴν ὡραίαν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης αὐτοῦ (10 Φεβρουαρίου)¹. Ἄλλαι ἱερὰι Μοναὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ταύτης ἐπαρχίας εἶναι αἱ ἐξῆς: *Μάντζαρη* (γυναικεία) [Κοινότης Ὁξυλίου], τιμωμένη ἐπ' ὀνόματι τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἰδρυθεῖσα πιθανῶς ἐπὶ Τουρκοκρατίας. *Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος* (ἀνδρῶν, παρὰ τὴν Κύμη), εἰς τὴν ὁποίαν σώζεται μεταλλίνη σφραγὶς φέρουσα χρονολογίαν 1643, εἰκονιζομένης ἐπ' αὐτῆς τῆς θείας τοῦ Σωτῆρος Μεταμορφώσεως. Ἔχει Βυζαντινῆς τέχνης ἐπιτάφιον χρυσοκέντητον, μετὰ χρονολογίας 1530. Μετόχιον αὐτῆς φέρει τὸ ὄνομα *Πλατάνι*².

Μνημονευταὶ ὡσαύτως καὶ αἱ κάτωθι διαλελυμέναι ἱερὰι Μοναί. Ἁγίου Δημητρίου τοῦ Καταράκτου, ἰδρυθεῖσα κατὰ τὴν ΙΕ' ἑκατονταετηρίδα. *Κλιβάνου* (Κοινότης Κονιστριῶν), τιμωμένη ἐπ' ὀνόματι τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Ὑπάγεται εἰς τὴν ἱερὰν Μονὴν τοῦ Σωτῆρος. *Καρυῶν* (Κοινότης Ἀχλαδεργῆς), τιμωμένη ἐπ' ὀνόματι τοῦ Γενεσίου τοῦ τιμίου Προδρόμου. Ὑπάγεται εἰς τὴν ἱερὰν Μονὴν τῶν Λευκῶν³. Πλησίον τοῦ χωρίου Ἀετὸς ὑπάρχουσι λείψανα διαλελυμένης Βυζαντινῆς Μονῆς, ἣ ὁποία σήμερον ὀνομάζεται *Μετόχι*⁴. Ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου ὑπῆρχε Μονή, πλησίον τῆς Κύμης, ἔναντι τῶν παρ' αὐτῇ νησίδων Πέτρα, καὶ Πρασοῦδα⁵. Μονὴ Ἁγίας Τριάδος (ἐπὶ Τουρκοκρατίας) εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Στύρων⁶, Γερμανοῦ, καὶ Κούτσουρον, εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Δήμου Αὐλώνοσ⁷, *Μερνάγιο*, ἐν τῷ Δήμῳ Αὐλώνοσ, *Κορακιῶν*, ἐν τῷ Δήμῳ Δυστίων⁸,

1. Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελη Αἱ Ἐπισκοπαὶ Πορθμοῦ, Αὐλώνοσ, Αἰδηψοῦ, Ζάκρων, καὶ Καναλίων, Ἀθήναι 1954, σελ. 12.

2. Κ. Α. Γουναροπούλου Ἱστορία τῆς νήσου Εὐβοίας, Θεσσαλονίκη, 1930, σ. 62.

3. Ἀρχιμ. Σεφάνου Γιαννοπούλου Συλλογὴ τῶν Ἐγκυκλίων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Ἀθήναι 1901, σελ. 684.—Ἀρχεῖον Εὐβοϊκῶν μελετῶν, τόμος Β', Ἀθήνησι 1937, σελ. 23-25.

4. Δημ. Κ. Χατζηκωσταντῆ ἔνθα ἀνωτέρω, σελ. 96.

5. Κ. Α. Γουναροπούλου Ἱστορία τῆς νήσου Εὐβοίας, Θεσσαλονίκη, 1930, σ. 22.

6. Ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 48, 64.

7. Ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 54.

8. Ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 64.

Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ (πλησίον τῶν Καλυβίων Καρύστου)¹, τὸ μονύδριον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου (Μύλοι Καρύστου)² κ.λ.π.

Ἐκτὸς τῶν εἰρημένων ἐν ἐνεργείᾳ καὶ διαλελυμένων ἱερῶν Μονῶν, δέον νὰ σημειωθῇ, ὅτι ὥραιοι σταυρεπίστεγοι ναοὶ ὁ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, καὶ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου (τοῦ 1311) εὐρίσκονται εἰς τὸ χωρίον Ὁξύλιθος, τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως³.

η) Ἐλέχθη ἤδη ἀνωτέρω, ὅτι ἡ καταπίεσις τῶν χριστιανῶν τῆς νήσου Εὐβοίας, καὶ βεβαίως καὶ τῶν τῆς Καρυστίας, ἦτο δεινὴ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς ἐν τῇ νήσῳ λατινοκρατίας. Εἰς ὁμοίαν δύσκολον θέσιν εὐρίσκοντο οἱ χριστιανοὶ καὶ ἐπὶ τῆς διαδεχθείσης τὴν λατινοκρατίαν *Τουρκικῆς τυραννίας* (1470 - 1830, 1833). Συγκεκριμένως οἱ Χριστιανοὶ τῆς περιοχῆς τῆς Καρυστίας ἀπώλεσαν τὰ κτήματα αὐτῶν, ἅτινα οἱ ἄπληστοι Τούρκοι κατακτηταὶ διεμοίρασαν πρὸς ἀλλήλους, δημιουργηθεισῶν δώδεκα μεγάλων φεουδαλικῶν περιοχῶν, τὰς ὁποίας κατέλαβον οἱ στρατηγοὶ - πασάδες, καὶ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἄλλων μικρῶν περιοχῶν, καταληφθεισῶν ὑπὸ διαφόρων μπέηδων. Παρεδόθη μάλιστα ὑπὸ τῆς Ἱστορίας ἢ πληροφορία, ὅτι γενικώτερον ἐν Εὐβοίᾳ, εἰδικώτερον δ' εἰς τὴν Κάρυστον, ἔζησαν οἱ πλεόν σκληροὶ καὶ ἀμόρφωτοι Τούρκοι, διαπράξαντες βαρβαρότητας ποικίλου εἴδους κατὰ τῶν ταλαιπώρων Ἑλλήνων κατοίκων. Εἰς τῶν πύργων τοῦ κάστρου τῆς Καρύστου (ἐπὶ Φραγκοκρατίας ἔκαλεῖτο Κοκκινόκαστρο—Καστέλ—Ρόσσο) ὑπῆρξεν ἐπὶ Τουρκοκρατίας ὁ τόπος τῶν φρικτῶν μαρτυριῶν τῶν ὑποδούλων ἀδελφῶν. Φορολογίαι, ἀγγαρίαι, μέχρι σημείου αἱ γυναῖκες τοῦ χωρίου Πλατανιστοῦ νὰ φέρουν κάθε ἐβδομάδα ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῶν φορτίον ξύλων εἰς τὸν διοικητὴν τῆς Καρύστου, ὑπῆρξαν ἕνα συνεχῆς μαρτύριον τῶν χριστιανῶν τῆς περιοχῆς ἐκείνης. Ἐννοία δικαίου δὲν ὑπῆρχεν ἐκεῖ, μέχρι τοιοῦτου σημείου, ὥστε ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ αὐτῶν ἠναγκάσθησαν οἱ Καρυστινοὶ νὰ ἀποστειλῶσιν ἐπιτροπὴν, κρυφίως μέσῳ τοῦ ἀκρωτηρίου Γεραιστοῦ ἀναχωρήσασαν, εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἢ ὁποία παρουσιασθεῖσα εἰς τὸν αἰοίδιμον πατριάρχην Γρηγόριον τὸν Ε', ἐγένετο δεκτὴ, τῇ μεσολαμβάνει αὐτοῦ, ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Ἀβδουλ - Χαμίτ τοῦ Α', καὶ κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ τὴν διώξιν τῶν ἀδελφῶν τῆς οἰκογενείας Σελήμ - μπέη, ἢ Χατζῆ, τυραννικῶς φερομένων πρὸς αὐτούς⁴.

Ἀναφέρεται ἐπίσης, ὅτι οἱ χωρικοὶ τῆς Καρυστίας ἐτυραννοῦντο ὑπὸ τῶν Τούρκων ὥστε δὲν ἐτόλμων νὰ ἔχωσι κἄν ἱερεῖς⁵.

1. Ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 95, 65, 131.

2. Ἱερὸς Σύνδεσμος, ἀριθμ. φύλλου 266, τῆς 1 Ἰουνίου 1916, σελ. 5 - 6.

3. Γ. Α. Σωτηρίου Χριστιανικὴ καὶ Βυζαντινὴ Ἀρχαιολογία, τόμος Α', Ἀθήναι 1942, σελ. 435 - 436.

4. Δημητρίου Κ. Χατζηκωσταντῆ Ἱστορία τῆς Καρύστου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, Ἀθήναι, 1947, σελ. 48 - 49.

5. Ἀρχεῖον Εὐβοϊκῶν μελετῶν, τόμος Α', Ἀθήνησι 1936, σελ. 44.— Διονυσίου Α. Κοκκίνου Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις (Ἐκδοσις Β'), τόμος Β', Ἀθήναι 1941, σελ. 8.

θ) Ὑπάρχει πληροφορία, ὅτι μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ Ἐνετοῦ Φραγκίσκου Μοροζίνη πρὸς κατάληψιν τῆς Εὐβοίας (1688), κάτοικοι τῆς Καρύστου ἐξηναγκάσθησαν εἰς *ἐξώμοσιν τῆς θρησκείας* αὐτῶν. Ἀλλὰ ἡ εἶδησις αὕτη δὲν στηρίζεται εἰς ἐπίσημον ἱστορικὴν πηγὴν, καὶ ἔχει ἐναντίον αὐτῆς τὸ ἱστορικὸν γεγονός, ὅτι ἐν τῇ ὑποδοῦλῳ χώρᾳ ἀνεδείχθησαν καὶ ὡς ἥλιος ἔλαμπαν εἰς τὸ πνευματικὸν στερέωμα οἱ νεομάρτυρες, ὧν μέγας εἶναι ὁ ἀριθμὸς¹.

ι) Οὐχ ἦττον ὅμως, παρὰ τὰς ὑπὸ τῶν τυράννων κακοπαθείας τῶν χριστιανῶν τῆς περιοχῆς, ἦν σήμερον περιλαμβάνει ἐν Εὐβοίᾳ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐπαρχία τῆς Καρυστίας, γεγονός εἶναι ὅτι οὗτοι δὲν ἐστερηθῆσαν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ χριστιανικῆς αὐτῶν παιδείας, χάρις εἰς τὰς προσπάθειας τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἔνεκα τῆς ἐμφύτου εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἑλληνοῦ ἀγάπης πρὸς τὰ γράμματα. Οὕτως εἰς τὴν *Κύμην*, πρὸ τῆς ΙΘ' ἑκατονταετηρίδος, φαίνεται ὅτι ὑπῆρχε *σχολή*, διδάσκαλος τῆς ὁποίας (ὁ Γαλακτίων) ἀναφέρεται ἐν ἔτει 1821. Ἐπίσης καὶ εἰς τὰς *Κονίστρας* εἶχεν ἰδρυθῆ σχολὴ Ἑλληνικῶν γραμμάτων κατὰ τὰ τέλη τῆς ΙΘ' ἑκατονταετηρίδος, διδάσκαλος τῆς ὁποίας ἐ χρημάτισεν ὁ Γεώργιος Κονιστριώτης, ὅστις ἐσπούδασεν ἰατρικὴν ἐν Φλωρεντίᾳ καὶ Παρισίοις, ἀποθανὼν τῷ 1837. Σημειωτέον δ' ὅτι καὶ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς νήσου, τῇ *Χαλκίδι*, ὑπῆρχε σχολή, σωζομένη μέχρι τοῦ τέλους τῆς ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος, ἐκ τῆς ὁποίας προῆλθεν ὁ Γεώργιος Χρυσοφός, ὅστις ἐπεμελήθη τῆς ἐν Βενετίᾳ, ἐν ἔτει 1792, γενομένης ἐκδόσεώς του σειρᾶς τῶν Πατέρων εἰς τὸν Ἰώβ. Ἡ σχολὴ αὕτη ταχέως ἐκλείσθη, ἔνεκα τῶν τρομοκρατικῶν μεθόδων τῶν κατακτητῶν Τούρκων. Συνέχεια τῆς ἐπὶ Τουρκοκρατίας σχολῆς, ὑπῆρξε τὸ Γυμνάσιον τῆς Χαλκίδος, ἀφοῦ ἡ νῆσος περιῆλθεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἐλευθέρου μητρὸς Ἑλλάδος (1830/1833)².

ια) Περιπετείας οὐχὶ μικρὰς καὶ πικρίας οὐχὶ ὀλίγας ἐδοκίμασαν οἱ χριστιανοὶ τῆς εἰρημένης περιοχῆς, ὅτε ἐκηρύχθη ἐν Εὐβοίᾳ ἡ μεγάλη καὶ ἱστορικὴ *Ἐπανάστασις τοῦ 1821*, αἱ ὁποῖαι πικραὶ διήρκεσαν μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς νήσου ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ (1833).

Κατὰ τὴν περιόδον ταύτην, ἱστορικὴ ἔμεινεν ἡ ἀγωνιστικὴ θράσιν τοῦ διαπρεποῦς ἱεράρχου *Καρύστου Νεοφύτου* (*Ἀδάμ*), ὁ ὁποῖος, ὡς ἐσημειώθη ἄλλαχού τοῦ παρόντος, ἐπρωτοστάτησεν εἰς τρεῖς κατὰ τῆς Καρύστου ἐστρατείας πρὸς ἀπελευθέρωσιν αὐτῆς. Ἐν *Καρύστῳ* ἐβασανίσθη ὁ ἐκ Κριεζῶν Εὐβοίας ἱερεὺς Ἄγγελος. Ἀπεκόπη ὑπὸ τῶν Τούρκων ἡ ὄλις

1. *Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου*, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, Οἱ Νεομάρτυρες, ἔκδοσις Β', Ἀθήναι 1934.—*Τοῦ αὐτοῦ* Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἔκδοσις Β', Ἀθήναι 1951, σελ. 98.—*Δημ. Κ. Χατζηκωσταντῆ* ἔνθα ἀνωτέρω, σελ. 50.

2. *Τρύφωνος Ἐδαγγελίδου* Ἡ παιδεία ἐπὶ Τουρκοκρατίας, τόμος Β', Ἀθήναι 1936, σελ. 97—98.

αὐτοῦ καὶ εἶτα ἐθανατώθη¹. Ἐν τῇ αὐτῇ πόλει, κατὰ τὸ ἔτος 1822, ὁ ἐκ Χίου καταγόμενος διάκονος Νικηφόρος Δασκαλάκης ἀπηγχονίσθη ὑπὸ τῶν τυράννων².

Κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1823 τὰ χωρία τῆς Καρυστίας ἐρημώθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων. Ἡ εἰκὼν τῆς καταστροφῆς τῆς νοτίου Εὐβοίας, τὴν ὁποίαν παρουσιάζει ὁ Δ. Κόκκινος εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ «Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις» ἔχει οὕτω: «Ἡ ἐπιδειχθεῖσα θηριωδία καὶ τὰ διαπραχθέντα ἐγκλήματα δὲν εἶχαν ἀνάλογα παρὰ τὰ διαπραχθέντα πρὸ ἐνὸς ἔτους εἰς Χίον. Οἱ ἄνδρες ἐθανατώνοντο διὰ μαρτυρίων, αἱ γυναῖκες ἠτιμάζοντο καὶ τὰ βρέφη κατεσφάζοντο. Διήνοιγαν τὰς κοιλίας ἐγκύων γυναικῶν καὶ ἀποσποῦσαν μὲ τὰ χέρια τῶν ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τῶν τὰ ἔμβρυα, διεμέλιζαν μικρὰ παιδιά, ἀπεγύμνωναν παρθένους καὶ νεαρὰς γυναῖκας, τὰς ἠνάγκαζον νὰ χορεύουν μαζύ τῶν τραγικοῦς χορούς, καὶ τὰς ἠτιμάζον πρὸ τῶν δεμένων συζύγων, πατέρων καὶ ἀδελφῶν»³.

Εἰς ἄλλην περίπτωσιν, οἱ Τούρκοι ἐπετέθησαν ἐναντίον τοῦ χωρίου Στενή, καθ' ἣν ἡμέραν (15 Αὐγούστου) οἱ κάτοικοι ἦσαν συνθηθροισμένοι, ἔνεκα τῆς πανηγύρεως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καὶ ἐλεηλάτησαν τοὺς πανηγυριστάς, αἰχμαλωτίσαντες τινὰς ἐξ αὐτῶν⁴. Ἐν σφοδρῷ δὲ χειμῶνι οἱ τῆς Καρυστίας χριστιανοί, ἔνεκα τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, ἠναγκάζοντο νὰ διαμένωσιν εἰς τὰ ὄρη, κρυπτόμενοι ἐντὸς τῶν δασῶν⁵.

Ὅτε τέλος, μετὰ τὰς ἐκ τῆς Ἐπαναστάσεως κακουχίας καὶ κακοπαθείας, ἀφίκοντο εἰς τὴν Κάρυστον (Ἀπρίλιος 1833) ὁ κυβερνητικὸς ἐπίτροπος Δημήτριος Δούκας, μετὰ λόχου Βαυαρῶν στρατιωτῶν, πρὸς παραλαβὴν τοῦ φρουρίου ἀπὸ τοῦ Τούρκου, οἱ χριστιανοὶ μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς ἱερεῖς τῶν, ὑπεδέχθησαν τὸν στρατὸν, φέροντες τὰς σημαίας τῆς νίκης κατὰ τῆς τυραννίας, πρὸς κατάλυσιν τῆς ὁποίας ἥρωϊκῶς ἠγωνίσθησαν⁶.

ιβ) Ἡ νῆσος Εὐβοία ἀνέδειξε διαπρεπεῖς ἐκκλησιαστικοὺς ἄνδρας, τινὲς τῶν ὁποίων προσέρχονται ἐκ τῆς ὑπ' ὄψιν ἐκκλησιαστικῆς ἐπαρχίας Καρυστου. Ἀτυχῶς, πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν προσωπικότητων τῆς Εὐβοίας δὲν εἶναι γνωστὴ ἢ γενέτειρα, καθ' ὅσον ἐν ταῖς σχετικαῖς ἱστορικαῖς πηγαῖς ἀναφέρεται γενικῶς ἡ νῆσος Εὐβοία ἢ ὁ Εὐβοίος, ὡς τόπος καταγωγῆς αὐτῶν.

Γενικῶς, ἐκ τῆς Εὐβοίας προσέρχονται οἱ ἑξῆς ἐκκλησιαστικοὶ ἄνδρες.

Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας Θεοφύλακτος (ΙΒ' ἑκατονταετηρίς)⁷.

1. Κ. Α. Γουναροπούλου, ἔνθα ἀνωτέρω σελ. 304.

2. Ἰωάννου Ἀνδρεάδου, Ἀρχιμανδρίτου, Ἱστορία τῆς ἐν Χίῳ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, μέρος Α', Ἀθήναι 1940, σελ. 166.

3. Ἀρχιεπίσκοπος Εὐβοϊκῶν μελετῶν, τόμος Α', Ἀθήνησι 1936, σελ. 52.

4. Δημητρίου Κ. Χατζηκωσταντῆ, ἔνθα ἀνωτέρω, σελ. 58.

5. Δημητρίου Κ. Χατζηκωσταντῆ, ἔνθα ἀνωτέρω, σελ. 65.

6. Ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 77-78.

7. Ἀρχιμ. Βασιλείου Κ. Στεφανίδου Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, Ἀθήναι, 1918,

Ὁ ἐν ὁσίοις Ἅγιος Γεράσιμος, ὁ μαθητὴς τοῦ ἐκ Κλαζομένων τῆς Μ. Ἀσίας καταγομένου ὁσίου Γρηγορίου, τοῦ κτίτορος τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου (ΙΔ' ἑκατονταετηρίδος) καὶ ὁ μαθητὴς τοῦ αὐτοῦ ὁσίου Γρηγορίου «Ἰωσήφ ὁ ἐξ Εὐρύπου»¹. Ὁ λατίνος ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Νικόλαος Προθυμὸς (1451)². Ὁ Μιχαὴλ Κοσμᾶς, εἷς τῶν πρώτων ἱερέων τῆς ἐν Βενετία ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς ἀποικίας (1412-1418)³. Νικηφόρος ἱερομόναχος, λόγιος συγγραφεὺς καὶ βιβλιογράφος (ΙΕ' ἑκατονταετηρίδος)⁴.

Ὁ Νικόλαος Σεκουνδίνος, (γεννηθεὶς περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΔ' ἑκατονταετηρίδος), μορφωθείς ἐν Κωνσταντινουπόλει. Οὗτος, ἀριστα γνωρίζων τὴν λατινικὴν γνῶσσαν, προσελήφθη παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου Ζ' τοῦ Παλαιολόγου, ὅτε μετέβη, τὸ 1438, εἰς τὴν Σύνοδον τῆς Φερράρας-Φλωρεντίας, ἐν ἧ, ὡς διερμηνεὺς μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ λατίνων θεολόγων τῆς Συνόδου, ἀπεθανυμάσθη ὑπὸ τῶν ξένων διὰ τὴν ἐκ τοῦ προχείρου εἰς τὴν μετάφρασιν καταπληκτικὴν αὐτοῦ εὐχέρειαν⁵. Ὁ ἐν ἔτει 1464 ἀναφερόμενος μητροπολίτης Ἀθηνῶν Θεοφάνης «ἐκ νήσου Εὐρύπου», πρὸς τὸν ὁποῖον, ἱερομόναχον ὄντα, ἐπιστέλλει ὁ Ἐφέσου Μάρκος ὁ Εὐγενικός, συνιστῶν αὐτῷ νὰ ἀποφεύγῃ πᾶσαν ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος «κοπελὺδριον τοῦ Μονεμβασίας συλλειτουργεῖ τοῖς Λατίνοις»⁶. Ὁ «ἐξ Εὐρύπου» Βυδίνης Συμεὼν, ἀναφερόμενος τῇ 4 Ἀπριλίου τοῦ 1708 (Πάσχα), εἰς σημείωσιν χειρογράφου τῆς Βιβλιοθήκης τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Ἱερᾶς Μονῆς

σελ. 433.—*Δημητρίου Σ. Μπαλάνου* Οἱ Βυζαντινοὶ Ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς Ἀθῆναι 1951, σελ. 87-90.

1. *Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελη* Ἐκκλησιαστικὰ Εὐβοϊκὰ σεμνώματα ἐν οἷς ὁ ἀοίδιμος Πενταπόλεως Νεστάριος, Ἀθῆναι 1955, σελ. 4.

2. *Οὐίλλιαμ Μίλλερ* Ἱστορία τῆς Φραγκοκρατίας ἐν Ἑλλάδι (μετάφρασις Σ. Π. Λάμπρου) τόμος Β', Ἀθῆναι 1909-1910, σελ. 186.

3. *Μανουὴλ Γεδεών* Πατριαρχικοὶ Πίνακες, Κωνσπολις 1884, σελ. 465, καὶ σημ. 693.

4. *Κ. Α. Γουναροπούλου* Ἱστορία τῆς νήσου Εὐβοίας, Θεσσαλονίκη, 1930, σελ. 332-333. *Ἐπιτηρίς Φιλολογικοῦ Συλλόγου Παρορασός*, τόμος ΣΤ' (1902) σελ. 179-181.

5. *Κ. Α. Γουναροπούλου*, ἔνθα ἀνωτέρω, σελ. 333. *Κ. Σάθα* Νεοελληνικὴ Φιλολογία, Ἀθῆναι 1868, σελ. 53-54. *Γ. Φουσάρα* Εὐβοϊκὴ Βιβλιογραφία, τεῦχος πρῶτο, (1473—1906) Ἀθῆνα 1955, σελ. 15, 17 (2, 3, 4, 5, 12).

6. *Νέος Ἑλληνομνήμων*, τόμος ΣΤ' (1909) σελ. 397. —*Α. Σ. Μπαλάνου* Οἱ Βυζαντινοὶ Ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς, Ἀθῆναι 1951, σελ. 180.—*Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου*, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, Ἡ Ἐκκλησία Ἀθηνῶν, Ἀθῆναι 1928, σελ. 49.—*Κ. Γ. Μαμώνη* Μάρκος ὁ Εὐγενικός, Ἀθῆναι 1954 (ἀνάτυπον ἐκ τῆς *Θεολογίας*), σελ. 50-51.—*Παραμυθίας καὶ Φιλιατῶν Ἀθηναγόρα* Ἡ Μητρόπολις Μονεμβασίας, Ἀθῆναι 1930, σελ. 19 (*Θεολογία*, τόμος Η' [1930], σελ. 244).

τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος ¹. Ὁ *Νεόφυτος Καρύστου, Φωκίδος, καὶ Εὐβοίας*, περὶ οὗ ἐλέχθησαν ἀνωτέρω ἱκανά. Οἱ λαβόντες μέρος εἰς τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821 ἱερεῖς Ἀθανάσιος Σμιαδᾶς, καὶ Ἄγγελος ἐκ Κριεζῶν ², ὡς καὶ ὁ Ἠγούμενος τῆς ἐν Εὐβοίᾳ Ἱερᾶς Μονῆς Γέροντος Ἰωακείμ ³. Εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς τούτους ἄνδρας προσθετέοι καὶ οἱ περὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀσχοληθέντες Ἀντώνιος ὁ Χαλκιδεὺς (Frater Antonius de Negroponte), ζήσας κατὰ τὴν ΙΕ' ἑκατονταετηρίδα, τὴν τέχνην ἀγιογράφος ⁴, ὁ ἐκ Λίμνης τῆς Εὐβοίας βιβλιογράφος Ἀνάκος Σταμάτιος (1521) ⁵, καὶ ὁ ζωγράφος «*Δημ. Εὐβοεύς*», ἀναφερόμενος εἰς ἱερὰν εἰκόνα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου (τοῦ ἔτους ΩΚΚΔ'), εὕρισκομένην εἰς τὸν ἐν Τεργέστη ἱερὸν τῶν ὀρθοδόξων ναόν ⁶.

Ἐκ τῶν ὡς ἄνω ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν, δὲν ἀποκλείεται βεβαίως τινὲς νὰ προέρχωνται ἐκ τῆς σημερινῆς ἐν τῇ Εὐβοίᾳ γεωγραφικῆς περιοχῆς τῆς «Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρυστίας καὶ Σκύρου».

Συγκεκριμένως δ' ἐκ τῆς περιοχῆς αὐτῆς προέρχονται οἱ κάτωθι.

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ναθαναὴλ Ἰωάννου, ἐκ Καρυῶν (;) τῆς Καρυστίας, πολεμήσας κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821, συγγράφας δὲ τὰ «Εὐβοϊκά» αὐτοῦ, ἅτινα ἐξέδωκεν ὑπὸ τὸν ἐξῆς μακρὸν τίτλον: «Εὐβοϊκά. Ἦτοι Ἱστορία, περιέχουσα τεσσάρων ἔτων πολέμους, τῆς νήσου Εὐβοίας, ἀπὸ τοῦ 1821·1825, ὅτε τελείως κατεστράφη ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ ἐξειδώχθησαν οἱ Ἕλληνες ἀπ' αὐτῆς, ἔτι δὲ καὶ τὰς ἀπανθρώπους λεηλασίας, ἐμπρησμούς, αἰχμαλωσίας καὶ σφαγὰς, πρᾶχθεισας ὑπὸ τε τῶν ἐντοπίων καὶ ξένων Τούρκων, εἰσβαλόντων ἐν αὐτῇ ἐκ τε ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν πολέμων, συντεθεισα ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμανδριτοῦ καὶ Ἱεροκλήρυκος τῶν Κυκλάδων Ναθαναὴλ Ἰωάννου, Εὐβοέως. Ἐν Ἐρμούπολει, ἐκ τῆς Τυπογραφίας Ν. Βαρβαρέσου (κατὰ τὴν Πλατείαν τοῦ Ὁθωνος ἀριθ. 622), 1857» ⁷.

1. *Περικλέους Γ. Ζερλέντου Ἱστορικαὶ ἔρευναι περὶ τὰς Ἐκκλησίας τῶν νήσων τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου θαλάσσης, Ἐρμούπολις, 1922, σελ. 289.*—Πρβλ. «Κατάλογον ἐπισκόπων ἐκ Κώδικος τῆς ἐν Σμύρῃ Βιβλιοθήκης τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς», ὑπὸ Ἀθανασίου Παπαδοπούλου Κεραμέως, σελ. 73.

2. *Κ. Α. Γουναροπούλου, ἔνθα ἀνωτέρω, σελ. 340, καὶ σελ. 304.*

3. *Νικολάου Κ. Μπυλλάρα, Τὸ Ἐλύμνιον, 1940, σελ. 139, 168.*

4. *Θρησκευτικὴ καὶ Χριστιανικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια, τόμος Α', Ἀθήναι 1936, στήλη 1253.*

5. *Νέος Ἑλληνομνήμων, τόμος Ε' (1908) σελ. 278.*

6. *Γ. Λαμπάκη Δελτίον τῆς Χριστιανικῆς Ἐταιρείας Ἀθηνῶν, ἔτος Ι' (1911) σελ. 65.*

7. *Ἀρχεῖον Εὐβοϊκῶν μελετῶν, τόμος Β', Ἀθήνησι 1937, σελ. 1-5 τοῦ Παραρτήματος. Πρβλ. Γ. Ι. Φουσαρά Εὐβοϊκὴ Βιβλιογραφία, τεῦχος πρῶτο, (1473-1906), Ἀθήνα 1915, σελ. 69 (261) καὶ σελ. 71 (268).*

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Ζιγαβινός, ἐκ Κύμης καταγόμενος, σπουδάσας δ' ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογικῇ Σχολῇ καὶ ἐν τῇ Θεολογικῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Πετρούπολεως. Διετέλεσε καθηγητῆς τῆς εἰρημένης Σχολῆς, μαθητῆς δ' αὐτοῦ ὑπῆρξε καὶ ὁ Ἐθνομάρτυς Σμύρνης Χρυσόστομος († 1922). Ὑπηρέτησεν ἐν Μασσαλία ὡς ἐφημέριος τῆς ἐκεῖ Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Κοινότητος, ἔνθα καὶ ἀπεβίωσε (1909). Ἐξέδιδεν (ἀπὸ τοῦ 1889 - 1895) δεκαπενθήμερον περιοδικόν, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐξηγητῆς τῶν Ἁγίων Γραφῶν». Ἐλαβε μέρος, ὡς ἱεροδιάκονος, τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει (ἐν ἔτει 1872) «Ἁγίας καὶ μεγάλης Συνόδου», τῆς κηρυξάσης σχισματικὴν τὴν Βουλγαρικὴν Ἐκκλησίαν¹.

Ὁ Πανιερώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Σινὰ καὶ Ραϊθῶ κ. Πορφύριος, δ Γ'. Ἐγεννήθη ἐν Κύμῃ κατὰ τὸ ἔτος 1878. Ἐσπούδασε τὴν θεολογίαν ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τῆς Χάλκης (1896 - 1903), καὶ μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν αὐτοῦ ἐδίδασκεν, ἐπὶ 23 ἔτη, θρησκευτικὰ καὶ ἱστορίαν ἐν τῇ ἐν Χάρτ-ἐρ-Ροῦμ (Αἰγύπτου) Ἀμπετείῳ Σχολῇ. Ἐξελέγη Ἀρχιεπίσκοπος Ὄρους Σινὰ καὶ Ραϊθῶ, ὁμοφώνῳ γνώμῃ τῆς ἱεράς συνάξεως τῇ 29 Ἰουλίου 1926, ἀνελθὼν τῷ αὐτῷ ἔτει εἰς τὸν ἱστορικὸν θρόνον τῆς εἰρημένης ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἣν μέχρι τοῦ νῦν θεαρέστως διακυβερνᾷ, ἐν Καίρῳ διαμένων².

Ὁ Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Θάσου Βασίλειος (Κωνσταντίνου). Ἐγεννήθη τῷ 1885 ἐν Αὐλωναρίῳ, ἐσπούδασε θεολογίαν ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου, ὑπηρέτησεν ὡς ἱεροκῆρυξ τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Χαλκίδος, καὶ ὡς διευθυντῆς τῆς ἐν Χαλκίδι Ἐκκλησιαστικῆς Προπαρασκευαστικῆς Σχολῆς. Ἀπὸ τοῦ 1924 εὐδοκιμώτατα εἰργάσθη ὡς πρωτοσύγκελλος τῆς εἰρημένης Ἱεράς Μητροπόλεως, μέχρι τῆς 12 Μαρτίου 1941, ὅτε ἐξελέγη Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Θίσου, χειροτονηθεὶς ἀρχιερεὺς τῇ 23 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους. Ἐποίμανε τὴν κληρωθεῖσαν αὐτῷ ἐπαρχίαν, ἐν μέσῳ ἀντιξοοτήτων, ἕνεκα τῆς Κατοχῆς (1941 - 1944). Ἀνεπαύθη δ' ἐν Κυρίῳ τῇ 24 Δεκεμβρίου 1952. Ὡς δείγματα τῆς θεοφιλοῦς καὶ ἐθνικῆς αὐτοῦ ἀρχιερατικῆς δράσεως, μνημονευτέα τὰ «Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ προσωπικὸν Ἡμερολόγιον τοῦ Εὐβοέως Μητροπολίτου Μα-

1. *Θρησκευτικὴ καὶ Χριστιανικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία*, τόμος Γ', Ἀθήναι 1940, στ. 793 - 794.—Κ. Α. Βοβολίνη, Ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἐλευθερίας, Ἀθήναι 1953, σελ. 252. «*Πρακτικὰ τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει... περὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος*», Κων/πολις, σελ. 17 καὶ ἀλλαχού.—Γεωργίου Παπαδοπούλου Ἡ σύγχρονος Ἱεραρχία τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τόμος Α', Ἀθήναι 1895, σελ. 665, καὶ σελ. 452, σημ. 135. Βασιλείου Ἀτίση (νῦν Μητροπολίτου πρώην Λήμνου), Ἐπίτομος Ἐπισκοπικὴ Ἱστορία κ.τ.λ. τόμος Α', Ἀθήναι 1918, σελ. 191, καὶ τόμος Β' (Ἀθήναι 1953) σελ. 125.

2. *Μεγάλη Ἑλληνικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία* (Πυρσοῦ), τόμος Κ', σελ. 589. Κ. Παπαμυχαλοπούλου Ἡ Μονὴ τοῦ Ὄρους Σινὰ ΑΩΒ, σελ. 426.—Νικολάου Ε. Καράπα Κύμη ὁ ἐξώστης τοῦ Αἰγαίου, Ἀθήναι 1955, σελ. 164 κ. ἔ.

ρωνείας» (Ἀπὸ τὴν εἰσβολὴ τῶν Βουλγάρων εἰς τὴν Θράκην 1941), τὰ ὅποια ἐδημοσιεῦθησαν μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, εἰς τὴν ἐν Χαλκίδι ἐκδιδομένην ἑφημερίδα «Πανευβοϊκὸν Βῆμα», (ἀριθ. φύλλου 486, 31 Ἰανουαρίου 1953 κ. ἐξῆς) ¹.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος (Παπαϊωάννου - Τζαναβάρης). Ἐκ τῆς Καρύστου καταγόμενος, υἱὸς ἱερέως, μετὰ τὴν ἐγκύκλιον καὶ γυμνασιακὴν αὐτοῦ παιδείαν, ἐφοίτησεν εἰς τὴν κατὰ Χάλκην Θεολογικὴν Σχολὴν (1938-1942). Τῷ 1946 προσελήφθη ὡς Κωδικογράφος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Μετὰ ἐν ἔτος προήχθη εἰς Ὑπογραμματέα τῆς Ἱεραῆς Συνόδου, τῷ 1950 εἰς Ἀρχιγραμματέα, καὶ τῇ 8 Αὐγούστου 1954 ἐχειροτονήθη Μητροπολίτης Φιλαδελφείας ².

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χρυσόστομος Ζέρβας. Ἐγεννήθη ἐν Κονίστραις τῆς ἐπαρχίας Καρυστίας, κατὰ τὸ ἔτος 1898. Κατὰ κόσμον ὠνομάζετο Χρῆστος. Ἔλαβε τὸ πτυχίον τῆς ἐν Ἀθήναις Θεολογικῆς Σχολῆς ἐν ἔτει 1924. Ὑπηρέτησεν ὡς ἱεροκῆρυξ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων Καρυστίας καὶ Σκύρου, Δημητριάδος, καὶ Χαλκίδος. Ἀπὸ τῆς εἰς Μητροπολίτην Μαρωνείας καὶ Θάσου προαγωγῆς τοῦ Ἀρχιμ. Βασιλείου Κωνσταντίνου (12 Μαρτίου 1941) μέχρι σήμερον, εἶναι πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱεραῆς Μητροπόλεως Χαλκίδος.

Νεόφυτος ὁ Ἀγιορείτης, ἐκ Κύμης καταγόμενος, ξυλογλύπτῃς ἀριστος, ἀποβιώσας ἐν Ἀγίῳ Ὄρει τῇ 9 Αὐγούστου 1949 ³.

Ἀνθίμος ὁ Ἰβηρίτης, ἐκ Κύμης, διατελέσας ἀντιπρόσωπος τῆς τῶν Ἰβήρων Ἱεραῆς Μονῆς ἐν τῇ Μόσχῃ, καὶ πρωτεπιστάτης τῆς Ἱεραῆς Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὄρους ⁴.

1. Ἐκκλησία, τόμος Α' (1953), σελ. 27-28. Πανευβοϊκὸν Βῆμα, (Ἐφημερίς Χαλκίδος) ἀριθ. φύλλου 482, 31 Δεκεμβρίου 1952.—Ἡ ἐν βορείῳ Εὐβοίᾳ Ἱερά Μονὴ Ἅγιος Γεώργιος «Ἡλία» (ἐπεξεργασία Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Θίμελη), Ἀθήναι 1953, σελ. 29-30.

2. Ὁρθοδοξία (Κων/πόλεως), τόμος ΚΘ' (1954) σελ. 329.

3. Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη (Σ. Σχοινᾶ - Βόλος) 1949, σελ. 268.—Νικολάου Ε. Καράπα, ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 176.

4. Νικολάου Ε. Καράπα, ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 176.